

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การสำรวจแนวบทบาทนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษาวิทยาลัยครู ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิจัยไว้ในบทนี้ ซึ่งเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจแนวบทบาทนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษาวิทยาลัยครู
2. เพื่อเปรียบเทียบแนวบทบาทนักศึกษาวิทยาลัยครู จำแนกตาม เพศ ชั้นปี กลุ่มวิทยาลัยครู ที่พักอาศัย และรายได้ของบิดามารดา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษา วิทยาลัยครู ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครูภาคปกคิ ปีการศึกษา 2528 การสุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาใช้ในการวิจัยดำเนินการโดยขั้นแรกทำการสุ่มเลือกวิทยาลัยครูให้เป็นตัวแทนวิทยาลัยครูในแต่ละกลุ่มวิทยาลัยครูด้วยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้วิทยาลัยครูเป็นตัวแทน 8 วิทยาลัยครู โดยให้หนึ่งวิทยาลัยครูเป็นตัวแทนต่อหนึ่งกลุ่มวิทยาลัยครู ขั้นที่สองเลือกกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจากวิทยาลัยครูที่เป็นตัวแทนกลุ่มวิทยาลัยครูต่าง ๆ โดยใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา วิทยาลัยครู จำนวน 368 คน แต่เนื่องจากว่าเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างไปตามวิทยาลัยครูต่าง ๆ แล้วปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างในหลายวิทยาลัยครูมีจำนวนต่ำกว่า 60 คน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าอาจจะไม่เป็นขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใหญ่พอต่อการแจกแจงได้ ผู้วิจัยจึงขยายขนาดกลุ่ม

ตัวอย่างให้มีจำนวนอย่างต่ำวิทยาลัยครูละ 60 คน จึงได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ปรับขยายแล้วทั้งหมด 480 คน แยกตามวิทยาลัยครูแห่งละ 60 คน

2. การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร ตำรา ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ แนวคิด ทฤษฎี ต่าง ๆ ที่กล่าวถึงแนวทบทวนนักศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศรวมถึงเรื่องราวที่เกี่ยวกับพฤติกรรม บุคลิกภาพ บทบาทของนักศึกษาวิทยาลัยครูไทย สรุปได้ว่าแนวทบทวนนักศึกษาที่มีอยู่ 9 แนวทบทวนด้วยกัน แต่เมื่อมาศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพนักศึกษาไทยแล้วพบว่า แนวทบทวนระบบกรีก (Orientation to Greek Letter System) ไม่ปรากฏในนักศึกษาวิทยาลัยครูและนักศึกษาไทยทั่ว ๆ ไป ผู้วิจัยจึงไม่นำแนวทบทวนระบบกรีกมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อสรุปได้แนวทบทวนนักศึกษาที่เหมาะสมแล้วผู้วิจัยให้คำจำกัดความแต่ละแนวทบทวนโดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่ศึกษามาแล้วดังกล่าวข้างต้น จากนั้นได้สร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมกับคำจำกัดความของแต่ละแนวทบทวน โดยสร้างข้อคำถาม 6 ข้อต่อ 1 แนวทบทวน รวมข้อคำถามทั้งสิ้น 48 ข้อ ข้อคำถามเหล่านี้ได้ใช้แบบประมาณค่า 5 ระดับ ผู้ตอบเลือกตอบได้เพียงข้อละคำตอบเดียว จากนั้นนำข้อกระทงของแต่ละแนวทบทวนมาสลับที่กัน

3. การทดสอบความตรงของเนื้อหาในแบบสอบถาม (Content Validity)
ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.1 นำแบบสอบถามทั้งหมดไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางการวิจัยและด้านกิจการนักศึกษาที่เกี่ยวข้องอยู่กับการศึกษาระดับอุดมศึกษา จำนวน 9 ท่าน ตรวจสอบแก้ไขให้ความคิดเห็น พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแบบสอบถามให้เหมาะสมยิ่งขึ้น หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากนั้นจึงนำไปทำการทดสอบความตรงทางการสื่อความหมายทางภาษา โดยให้นักศึกษาวิทยาลัยครูระดับปริญญาตรีภาคปกติชั้นปีละ 2 คน รวม 8 คนทดลองทำ และผู้วิจัยได้สัมภาษณ์การสื่อความหมายทางภาษาของแบบสอบถามแต่ละข้อกระทงจากนักศึกษาทั้ง 8 คนว่ามีความเข้าใจตรงกับวัตถุประสงค์ของการถามเพียงใดหรือไม่ แล้วจึงนำแบบสอบถามมาทำการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษาวิทยาลัยครู

ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 ชั้นปีละ 16 คน รวมทั้งสิ้น 64 คน ได้ค่าความสัมพันธ์ภายในของแต่ละแนวทหาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ .82 โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา

4. การรวบรวมข้อมูล การรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้บางส่วนผู้วิจัยได้นำไปแจกและเก็บคืนด้วยตัวเอง บางส่วนได้จัดส่งไปทางไปรษณีย์ให้อาจารย์ในวิทยาลัยที่เป็นแหล่งของกลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้แจกและเก็บรวบรวมส่งคืนให้ ปรากฏว่าส่งแบบสอบถามไปทั้งสิ้น 480 ชุด ได้รับคืน 442 ชุด เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น 442 ชุด คิดเป็นร้อยละ 92

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ส่วนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวทหาของนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษาวិทยาลัยครู วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการรับรู้แนวทหาที่นักศึกษาที่มีตัวแปร 2 กลุ่ม วิเคราะห์ความแตกต่างด้วยค่าสถิติที-เทสต์ (T-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยแนวทหาที่นักศึกษาที่มีตัวแปร 3 กลุ่มขึ้นไปนั้นหาความแตกต่างด้วยค่าสถิติเอฟ-เทสต์ (F-test) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ลงมาแล้วจึงทำการทดสอบเป็นรายคู่อีกครั้งด้วยวิธีของเซฟเฟ (Scheffe's Method)

ในการวิเคราะห์ข้อมูล และการหาค่าสถิติต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for social Science) ของ Nie and Other : 1975 ณ สถาบันบริการคอมพิวเตอร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้เสนอเป็นตารางและความเรียงความลำดับ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1. สถานภาพของนักศึกษาวิทยาลัยครู ได้ข้อค้นพบดังนี้

นักศึกษาวิทยาลัยครูส่วนใหญ่เป็นหญิงคิดเป็นร้อยละ 66.8 รองลงมาเป็นชาย คิดเป็นร้อยละ 33.2 ส่วนใหญ่เรียนอยู่ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 27.3 รองลงมาคือชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 25.3 เป็นนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มวิทยาลัยครูภาค-กลาง-กลุ่มวิทยาลัยครูภาคเหนือตอนบน และกลุ่มวิทยาลัยครูภาคอีสานตอนบน คิดเป็นร้อยละ 13.5 รองลงมาคือ กลุ่มวิทยาลัยครูนครหลวง คิดเป็นร้อยละ 12.2

ในด้านที่พักอาศัยนั้นนักศึกษาวิทยาลัยครูส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับบ้านของบิดามารดา หรือญาติ คิดเป็นร้อยละ 35.9 รองลงมาคือพักอาศัยอยู่ในหอพักของวิทยาลัยครู คิดเป็นร้อยละ 31.4 เกี่ยวกับรายได้ของบิดามารดาเฉลี่ยต่อเดือนนั้น ส่วนใหญ่แล้วบิดามารดาของนักศึกษาวิทยาลัยครูมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 62.3 รองลงมาคือ บิดามารดามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.8 ในด้านอาชีพของบิดานั้นนักศึกษามีบิดาประกอบอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 43.1 รองลงมาคือ บิดามีอาชีพข้าราชการ คิดเป็นร้อยละ 22.3 และนักศึกษาส่วนใหญ่มีมารดาประกอบอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 44.2 รองลงมาคือมารดาไม่มีอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 24.6

ในด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ นั้น นักศึกษาวิทยาลัยครูส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมที่เกี่ยวกับวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 42.9 รองลงมาคือเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 22.6 เหตุผลที่เข้าศึกษาในวิทยาลัยครูนั้นนักศึกษามีส่วนใหญ่ เข้าศึกษาเพราะเป็นความต้องการของตนเองเพราะอยากเป็นครู คิดเป็นร้อยละ 51.7 รองลงมาคือเพราะไม่รู้จะไปเรียนที่ไหนอีกแล้ว คิดเป็นร้อยละ 17.6 และเป้าหมายชีวิตเมื่อจบการศึกษาจากวิทยาลัยครูแล้วส่วนมากคือประกอบอาชีพเป็นครู คิดเป็นร้อยละ 45.4 รองลงมาคือศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 17.4

ตอนที่ 2. ผลการรับรู้แนวทบาททั้ง 8 แนวทบาทของนักศึกษาวิทยาลัยครู ปรากฏว่า นักศึกษาวิทยาลัยครูมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้อยู่ระดับปานกลาง 7 แนวทบาท และอยู่ระดับน้อย 1 แนวทบาท สำหรับการรับรู้แนวทบาทระดับปานกลางนั้น ปรากฏว่า แนวทบาทในการใช้

สถิติปัญหามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.38$) รองลงมาคือแนวบทบาทการพัฒนาสังคม ($\bar{X} = 3.34$) และการรับรู้แนวบทบาทที่อยู่ระดับน้อยก็คือ แนวบทบาทที่ทำพอเป็นพิธี ($\bar{X} = 2.31$)

ตอนที่ 3. การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ในแนวบทบาททั้ง 8 แนวบทบาทของ นักศึกษาวิทยาลัยครู โดยจำแนกตามเพศ ชั้นปี กลุ่มวิทยาลัยครู ที่พักอาศัย รายได้ของบิดา มารดา ปรากฏผลดังนี้

3.1 นักศึกษาวิทยาลัยครูที่ต่างเพศกันมีการรับรู้ในแนวบทบาทต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ดังนี้

ในแนวบทบาทในการใช้สถิติปัญหาและแนวบทบาทในการนำประสบการณ์จากการทำกิจกรรมในสถาบัน ไปใช้ประโยชน์พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาชายมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้แนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาหญิงทั้งสองแนวบทบาท

และในแนวบทบาทนักรณรงค์ทางการเมืองพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาชายมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้แนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาหญิง

3.2 นักศึกษาวิทยาลัยครูที่ต่างชั้นปีกัน มีการรับรู้แนวบทบาทต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในแนวบทบาททางวิชาการและการเป็นสมาชิกโดยที่นักศึกษามีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้แนวบทบาทสูงกว่านักศึกษามีที่ 3 ในแนวบทบาทนักรณรงค์ทางการเมืองนั้นพบว่า นักศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้แนวบทบาทสูงกว่านักศึกษามีที่ 1

3.3 นักศึกษาวิทยาลัยครูที่อยู่ต่างกลุ่มวิทยาลัยครูกัน มีการรับรู้แนวบทบาทต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในแนวบทบาทในการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเต็มที่ โดยนักศึกษากลุ่มวิทยาลัยครูนครหลวงมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้แนวบทบาทสูงกว่านักศึกษากลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลางและกลุ่มวิทยาลัยครูภาคเหนือตอนบน

3.4 นักศึกษาวิทยาลัยครูที่ต่างที่พักอาศัยกัน มีการรับรู้แนวบทบาทต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในแนวบทบาททางวิชาการและการเป็นสมาชิก โดยนักศึกษาที่อยู่หอพักของวิทยาลัยครูมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาที่พักบ้านของบิดามารดาหรือญาติ ในแนว

บทบาทการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพนั้นพบว่า นักศึกษาที่อยู่บ้านเช่าหรือหอพักเอกชนมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้แนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาที่พักอยู่บ้านบิดามารดาหรือญาติ ในขณะที่ทำหอเป็นพิธีพบว่า นักศึกษาที่พักบ้านบิดามารดาหรือญาติมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้แนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาที่พักบ้านเช่าหรือหอพักเอกชน พักหอพักของวิทยาลัยครู และที่พักวัด

3.5 นักศึกษาวิทยาลัยครูที่มีบิดามารดามีรายได้ต่างกัน มีการรับรู้แนวบทบาทต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในแนวบทบาทการใช้ชีวิตปัญญาโดยนักศึกษาที่มีบิดามารดามีรายได้มากกว่า 10,000 บาท มีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้แนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาที่มีบิดามารดามีรายได้ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท และนักศึกษาที่มีบิดามารดามีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ในแนวบทบาทในการใช้ชีวิตในสถานอันอุดมศึกษาอย่างเต็มที่พบว่า นักศึกษาที่มีบิดามารดามีรายได้มากกว่า 10,000 บาท มีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้แนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาที่มีบิดามารดามีรายได้ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท และนักศึกษาที่มีบิดามารดามีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ในแนวบทบาทที่ทำหอเป็นพิธีพบว่า นักศึกษาที่มีบิดามารดามีรายได้มากกว่า 10,000 บาท มีคะแนนเฉลี่ยในการรับรู้แนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาที่มีบิดามารดามีรายได้ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท และนักศึกษาที่มีบิดามารดามีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์แนวบทบาทนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษาวินิจฉัยครู มีประเด็นที่น่าสนใจแย้งได้เป็น 3 ตอน ซึ่งจะนำมาอภิปรายผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของนักศึกษาวินิจฉัยครู

นักศึกษาวินิจฉัยครูภาคปกติหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปีพบว่า ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาหญิงและเป็นจำนวนที่ต่างกับกับจำนวนนักศึกษาชายค่อนข้างมาก จากการสำรวจจำนวนนักศึกษาวินิจฉัยครูในปัจจุบันพบว่า จำนวนนักศึกษาหญิงมีมากกว่านักศึกษาชายค่อนข้างมากแม้ว่าจำนวนนักศึกษาที่เข้าเรียนในวิทยาลัยครูจะลดลงก็ตาม (กรมการฝึกหัดครู 2527 : 10) และจากการสำรวจจำนวนนักศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติในปี 2526 พบว่าในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาสัดส่วนการเข้าเรียนของนักศึกษาเพศหญิงเพิ่มสูงขึ้น (คณะกรรมการ-

การศึกษาแห่งชาติ (๒, 2528 : 2-20) แสดงให้เห็นแนวโน้มในอนาคตว่านักศึกษาวิทยาลัยครูจะเป็นหญิงมากกว่าชาย และในอนาคตผู้ที่เป็นครูจะยังคงเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย นักศึกษาส่วนใหญ่เรียนอยู่ชั้นปีที่ 3 แต่ก็ไม่ต่างจากชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 มากนัก ส่วนใหญ่ นักศึกษาจะเป็นนักศึกษากลุ่มวิทยาลัยครูภาคหลวง กลุ่มวิทยาลัยครูภาคเหนือตอนบน และกลุ่มวิทยาลัยครูภาคอีสานตอนบน แต่ก็ไม่ต่างจากกลุ่มวิทยาลัยครูอื่น ๆ มากนัก

เกี่ยวกับที่พักอาศัย รายได้ของบิดามารดาารวมกันเฉลี่ยต่อเดือน อาชีพของบิดาและอาชีพของมารดา สิ่งที่มีผลมีความสอดคล้องกันที่น่าสนใจกล่าวคือ นักศึกษาส่วนใหญ่อาศัยอยู่บ้านของบิดามารดาหรือญาติ บิดามารดามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท บิดาและมารดามีอาชีพด้านเกษตรกรรม เนื่องจากบิดามารดาเป็นเกษตรกรที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ซึ่งจัดได้ว่ามีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับต่ำ การอาศัยอยู่บ้านบิดามารดาหรือบ้านญาติจึงเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนได้ทางหนึ่ง ซึ่งบิดามารดาก็มีฐานะเศรษฐกิจต่ำอยู่แล้วการประหยัดรายจ่ายในการศึกษาระดับอุดมศึกษาจึงเป็นทางที่จะช่วยให้นักศึกษามีโอกาสศึกษาได้จนจบหลักสูตร อีกประการหนึ่งหอพักของวิทยาลัยครูซึ่งมีบริการแก่นักศึกษานั้นไม่พอ เพียงที่จะให้นักศึกษาจากต่างจังหวัดทุกคนได้ เข้าพักอาศัยระหว่างวิทยาลัยครู เช่น กลุ่มวิทยาลัยครูนครหลวงไม่มีบริการหอพักนักศึกษา นักศึกษาจึงต้องพักอาศัยอยู่บ้านของบิดามารดาหรือญาติ และยังพบอีกว่า นักศึกษาพักอยู่หอพักวิทยาลัยครูมากกว่าพักบ้านเช่าหรือหอพักเอกชน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหอพักของวิทยาลัยครูนั้นนักศึกษาต้องชำระค่าหอพักถูกกว่าบ้านเช่าหรือหอพักเอกชนแต่มีความปลอดภัยและมีบริการที่ดีกว่าหอพัก เพราะอยู่ในความดูแลของวิทยาลัย นักศึกษาส่วนใหญ่มีบิดามารดามีฐานะเศรษฐกิจต่ำอยู่แล้ว การเข้าพักหอพักของวิทยาลัยสำหรับนักศึกษามบ้านไกลหรืออยู่ต่างจังหวัดจึงเป็นการประหยัดรายจ่ายของครอบครัวในการสนับสนุนการศึกษาของนักศึกษาได้ทางหนึ่ง ในเมื่อนักศึกษาประสงค์จะเรียนในระดับอุดมศึกษาเนื่องจากการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นเป้าหมายสูงสุดของบุคคลที่ต้องการมีฐานะทางเศรษฐกิจสูงเท่าเทียมผู้อื่นหรือสูงกว่าผู้อื่น ฐานะทางเศรษฐกิจจึงเป็นปัจจัยที่จะส่งเสริมและมีผลในการเรียนของนักศึกษาที่สำคัญทางหนึ่งด้วย (พรชูลี อาชาวอำรุง ๒๕๒๕ : 210)

ในด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมนั้นพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมที่เกี่ยวกับวิชาการ อาจเนื่องจากว่าในปัจจุบันนี้วิทยาลัยครูต่าง ๆ จัดกิจกรรมนักศึกษา

เน้นไปในด้านวิชาการ ชุมชน หรือชมรมนักศึกษาวិทยาลัยครูส่วนมากจะเป็นชุมชนหรือชมรมตามชื่อวิชาเอก เช่น ชุมชนภาษาไทย ชุมชนวิทยาศาสตร์ ชุมชนสหกรณ์ ฯลฯ กิจกรรมส่วนใหญ่ของชุมชน จะเป็นการเสริมประสบการณ์ทางวิชาการตามหลักสูตร นักศึกษาจึงสนใจเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมทางวิชาการมากกว่ากิจกรรมลักษณะอื่น ๆ ลักษณะดังกล่าวไม่มีเพียงในวิทยาลัยครูเท่านั้น ในมหาวิทยาลัยก็เช่นกันนิสิตส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมนิสิตนักศึกษาที่จัดว่า ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมด้านวิชาการมากที่สุด แม้เป็นกิจกรรมที่พัฒนาการศึกษาในสายอาชีพก็เป็นกิจกรรมด้านวิชาการ (วัลลภา เทพัสติน ณ ออยุธยา 2527 : 108-112)

ผลการวิจัยครั้งนี้พ้องกับการวิจัย เกี่ยวกับนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเปิด ของสุชาติ มัสไอตี เรื่อง การสำรวจแนวบทบาทนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งพบว่า จำนวนนักศึกษาที่เป็นสมาชิกชมรมฝ่ายวิชาการสูงกว่าชมรมหรือองค์กรกิจกรรมประเภทอื่น ๆ (สุชาติ มัสไอตี 2528 : 51)

กลุ่มกิจกรรมอันดับรองลงไปที่นักศึกษาเป็นสมาชิกคือ กิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์ การที่นักศึกษาสงใจเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมนี้ก็อาจจะเนื่องมาจากนักศึกษาส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะ เศรษฐกิจสังคมต่ำ เคยพบกับความลำบากทุกข์ยากในการเป็นอยู่และส่วนใหญ่ นักศึกษาวิทยาลัยครูมีภูมิลำเนาอยู่ในชนบทมากกว่าอยู่ในเมือง ความรู้สึกเห็นใจคนที่ทุกข์ยากขาดแคลนและไร้โอกาสจึงมีอยู่ในจิตใจ และจากลักษณะโดยทั่วไปของนิสิตศึกษาระดับอุดมศึกษาแล้วนิสิตนักศึกษาเป็นผู้ที่มีอุดมคติและจริงจังต้องการที่จะให้สถาบัน เป็นหน่วยงานปรับปรุงสังคม โดยเข้าไปมีส่วนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชุมชน และต้องการให้สถาบันของตนเป็นสถาบันทางศีลธรรม เพื่อจะได้มีส่วนร่วมในการเข้าไปแก้ไขสภาพความเลวร้ายของสังคม (บุรุษชัย จงกลณี 2525 : 21-22) นักศึกษาวิทยาลัยครูก็เป็นนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาเช่นกัน จึงมีลักษณะโดยธรรมชาติทั่วไป เช่นที่กล่าวมานั้นด้วยเหตุนี้ นักศึกษาวิทยาลัยครูจึงสนใจเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์ เพราะกิจกรรมดังกล่าว เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้พัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น เป็นการสนองความต้องการความวิญญูและลักษณะธรรมชาติของการเป็นนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาด้วย

ในด้าน เหตุผลที่เข้าศึกษาในวิทยาลัยครูและ เป้าหมายชีวิต เมื่อจบการศึกษาจาก

วิทยาลัยครูแล้วพบว่า มีความสอดคล้องกันเพราะนักศึกษาส่วนใหญ่เข้ามาเรียนในวิทยาลัยครู เพราะอยากเป็นครู และเมื่อจบการศึกษาจากวิทยาลัยครูแล้วนักศึกษากลุ่มนี้ตั้งใจว่าจะประกอบอาชีพเป็นครู ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียนมัธยมขยายตัวมีการบริการข้อมูลในอาชีพต่าง ๆ ให้นักศึกษาได้ดีขึ้น นักเรียนมัธยมจึงมีเป้าหมายในการเลือกอาชีพได้ตรงกับความต้องการของตนเองมากขึ้น ประกอบกับสาขาวิชาส่วนใหญ่ในวิทยาลัยครูผลิตบัณฑิตให้ออกไปเป็นครู แม้พระราชบัญญัติวิทยาลัยครูฉบับล่าสุดจะเปิดโอกาสให้วิทยาลัยสามารถผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาชีพอื่น ๆ ที่มีใช้อาชีพครูได้ แต่การขยายวิชาชีพสาขาอื่นยังไม่กว้างขวางและเป็นที่ยอมรับมากนัก นักศึกษาที่มุ่งเข้าศึกษาในวิทยาลัยครูจึงมุ่งมันไปสายอาชีพครูมากกว่าสายอาชีพอื่นที่วิทยาลัยครูเพิ่งเปิดรับ อย่างไรก็ตามข้อค้นพบนี้ก็เป็นสิ่งที่น่ายินดีว่า ปัจจุบันนี้นักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชาชีพครูมีความตั้งใจอยากเป็นครูอย่างแท้จริง ความตั้งใจดังกล่าวย่อมมีผลต่อการเรียนในทางที่ดีกล่าวคือ เมื่อนักศึกษาดังใจจะเข้ามาศึกษาเพื่อเป็นครู ก็ย่อมจะตั้งใจสร้างสมความรู้ พัฒนาบุคลิกภาพ และทักษะของการเป็นครูที่ดีเพื่อจะได้เป็นครูที่ดีในอนาคต เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วเชื่อได้ว่าแนวโน้มในอนาคตประเทศเราจะได้นักบุคคลที่ตั้งใจจริงในการเป็นครูออกไป เป็นครูอยู่ในส่วนต่าง ๆ ของประเทศ ย่อมจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาฐานะวิชาชีพครูและการพัฒนาการศึกษาของประเทศทางหนึ่งด้วยเช่นกัน

ตอนที่ 2 การรับรู้แนวบทบาทของนักศึกษาวิทยาลัยครู

การรับรู้แนวบทบาทของนักศึกษาวิทยาลัยครูพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้แนวบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง 7 แนวบทบาท แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีการรับรู้แนวบทบาทหลายแนวบทบาทในระดับเดียวกัน การที่การรับรู้กระจายไปหลายบทบาทสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า ในตัวคนเราแต่ละคนมีบทบาทที่จะต้องแสดงออกหลายบทบาทตลอดชีวิต (ประทุมสุข อาชวอรุ่ง 2522 : 30) และในตัวนักศึกษาคนหนึ่ง ๆ นั้น จะมีบทบาทต่าง ๆ ปรากฏให้เห็นหลายบทบาทในแต่ละวัน เพราะวันหนึ่ง ๆ นักศึกษาอาจจะมีพฤติกรรมหรือสรวมบทบาทหลาย ๆ บทบาทประกอบกับการที่สถาบันเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งในและนอกสถาบันอย่างเต็มที่ นักศึกษาจึงมีโอกาสแสดงบทบาทออกมาได้หลายบทบาทกว่าแต่ก่อน กล่าวคือ หากสิ่งแวดล้อมใดเราหรือมีปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษามาก นักศึกษาก็จะปรากฏบทบาทนั้นออกมา (Balton and Kammeyer 1967 : 138-141) ข้อค้นพบ

ในการวิจัยนี้จึงแสดงให้เห็นว่าในวิทยาลัยครูมีสิ่งเร้าต่อการแสดงศักยภาพของนักศึกษาหลาย ๆ ด้านและไม่มากไปกว่ากันในสภาวะปัจจุบัน นักศึกษาวิทยาลัยครูจึงมีการรับรู้แนวบทบาทในระดับปานกลาง 7 แนวบทบาทจากทั้งหมด 8 แนวบทบาท

ใน 7 บทบาทที่นักศึกษารับรู้ระดับปานกลางนี้ แนวบทบาทที่นักศึกษารับรู้เป็นอันดับสูงสุด คือ แนวบทบาทในการใช้สติปัญญา ($\bar{X} = 3.38$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่วิทยาลัยครูมีการเตรียมตัวขยายฐานการรับนักศึกษาที่มีใช้วิชาชีพครูตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครูพุทธศักราช 2527 ทำให้สถานภาพของวิทยาลัยครูเปลี่ยนไปจากสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตบัณฑิตครูศาสตร์ด้านเดียวเป็นการผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาชีพอื่น ๆ เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัย แนวคิดนี้ได้มีมาก่อนประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2527 วิทยาลัยครูได้มีการเคลื่อนไหวในการพัฒนาวิทยาลัยครูให้พร้อมในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้มีขีดความสามารถเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัย การเร่งพัฒนาคุณภาพอาจารย์ การปรับปรุงหลักสูตร การฝึกหัดครู การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่เน้นการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง การมีความคิดสร้างสรรค์ มีความคิดในเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ ดังปรากฏอยู่ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการฝึกหัดครูระดับปริญญาตรีฉบับปรับปรุงของสภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2524 ซึ่งเป็นหลักสูตร 4 ปี กล่าวไว้ว่า "ให้เป็นผู้ใฝ่หาความรู้ อยู่เป็นนิจ รู้จักคิดสร้างสรรค์ รู้จักวิเคราะห์เหตุการณ์ความเป็นไป และความเปลี่ยนแปลงของสังคม ตลอดจนมีทักษะและวิจารณ์ฐานในการแก้ปัญหา "และ" ให้เป็นผู้มีนิสัยรักการทำงาน โดยยึดสามัคคีธรรม ใช้สติปัญญา มีมารยาท เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน" (สภาการฝึกหัดครู 2525 : 2) เมื่อทิศทางของหลักสูตรเปลี่ยนไปจากเดิมย่อมส่งผลให้การเรียนการสอนในวิทยาลัยครูเปลี่ยนแปลงไปตามทิศทางของหลักสูตร การสอนในวิทยาลัยครูได้เน้นให้ผู้เรียนใฝ่หาความรู้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากขึ้นฝึกการทำงานกลุ่ม การคิดแก้ปัญหาด้วยสติปัญญา การรู้จักคิดสร้างสรรค์ มีความเป็นตัวของตัวเองทั้งในด้านความคิดและการกระทำให้สมกับที่หลักสูตรต้องการให้ผู้เรียนเป็นคนรู้จักคิดสร้างสรรค์ มีวิจรรย์ญาณในการแก้ปัญหา และรู้จักทำงานด้วยการใช้สติปัญญา ผลกระทบอีกประการหนึ่งที่ทำให้การเรียนการสอนในวิทยาลัยครูมีการปรับปรุงให้มีการเน้นในด้านความคิดสร้างสรรค์ การใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหา การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองอยู่เป็นนิจ ให้มีวิจรรย์ญาณในการวิเคราะห์เหตุการณ์ ก็คือ การเปลี่ยนหลักสูตรประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรตั้ง-

กล่าวได้ เน้นให้ผู้เรียนในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีคุณลักษณะของการเป็นคนคิด เป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น รู้จักใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีอิสระในการคิดและการกระทำตามวิถีทางแห่งประชาธิปไตย มีความเป็นตัวของตัวเอง พึ่งตนเองได้ มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ รักความเป็นไทยและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ (กรมวิชาการ 2521 : 44-50 ; รุ่งทิวา จักรกรู 2526 : 95-101) เมื่อหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเปลี่ยนไป เช่นนั้น ในฐานะที่วิทยาลัยครูเป็นสถาบันในการผลิตครู จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการผลิตครูให้เหมาะสมสอดคล้องสัมพันธ์กับความเป็นจริงของท้องถิ่นและสอดคล้องกับสัมพันธ์กับหลักสูตรของโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาอย่างใกล้ชิด (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2519 : 77-; พจน์ สะเพียรชัย 2520 : 60) ทั้งนี้เพื่อที่จะผลิตบัณฑิตสาขาวิชาชีพครูให้มีคุณลักษณะ มีความรู้ความสามารถในการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา หรือโรงเรียนมัธยมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อมีการศึกษาด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสมแล้ว วิทยาลัยครูจึงมีการปรับปรุงหลักสูตรในปี พ.ศ. 2524 ซึ่งเป็นหลักสูตรระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี และมีการทดลองใช้หลักสูตรวิชาเอกการประถมศึกษาด้วย ซึ่งสาระสำคัญของหลักสูตรสภาการศึกษาทั้งสองหลักสูตรคือ การให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในด้านที่มุ่งผลิตครูให้เป็นคนใช้สติปัญญา ความเป็นประชาธิปไตย รู้จักคิดสร้างสรรค์ รู้จักวิเคราะห์เหตุการณ์ มีความรู้ความสามารถในการสอนและสามารถพัฒนาคุณภาพของเยาวชนได้ ตลอดจนมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาท้องถิ่น และที่สำคัญคือ "ให้เป็นผู้ไม่หาความรู้ผู้เป็นนิจ รู้จักคิดสร้างสรรค์ รู้จักวิเคราะห์เหตุการณ์ความเป็นไปและความเปลี่ยนแปลงของสังคม ตลอดจนมีทักษะและวิจารณญาณในการแก้ปัญหา" และ "ให้เป็นผู้มีนิสัยรักการทำงานโดยยึดสามัคคีธรรม ใช้สติปัญญา มีมารยาท เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน" โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างของหลักสูตรระบุไว้ชัด เจนว่า การปรับปรุงหลักสูตรครั้งนี้ได้ปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมยิ่งขึ้นจากหลักสูตรปี พ.ศ. 2519 โดยคำนึงถึง " 2. ความเหมาะสม สอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524" และ "3. ความเป็นครูผู้มีความสามารถในการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา หรือในโรงเรียนมัธยมศึกษา..." (สภาการศึกษา 2525 :

2-3) ฉะนั้นผลการวิจัยนี้แสดงว่าวิทยาลัยครูได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ คือ ปลูกฝัง สร้างเสริมให้นักศึกษา เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะในการเป็นคนใช้สติปัญญาในการคิด เป็น แก่ปัญหา เป็น ทำเป็น มีวิจรรย์ภาพในการวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ มีความเป็นตัวของตัวเอง รู้จัก ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองอยู่เป็นนิจ มีความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้ เมื่อนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มีคุณลักษณะดังกล่าวแล้วจะจะสามารถปลูกฝัง สร้างเสริมและถ่ายทอดคุณลักษณะไปสู่นักเรียนซึ่ง เป็นศิษย์ ของตนได้ตามที่หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษาต้องการ

อนึ่ง ในปัจจุบันนี้สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในวิทยาลัยครูส่งเสริมความเป็นอิสระในการคิดและการทำด้านกิจกรรมนักศึกษามากขึ้นกว่าในอดีต ทั้งนี้ เพราะกิจกรรมนักศึกษาเป็น กิจกรรม เสริมหลักสูตรที่สร้างและพัฒนาให้ เป็นคนที่มีคุณภาพ มีความสามารถ มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความเป็นประชาธิปไตย กระทรวงศึกษาธิการตระหนักในความจำเป็นและความสำคัญดังกล่าวจึงส่งเสริมให้มีกิจกรรม เสริมหลักสูตรอย่างกว้างขวาง ตั้งแต่ พ.ศ. 2520 นักศึกษาจึงมีโอกาสทำกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัยกันได้กว้างขวางขึ้น ทำให้สามารถฝึกการทำงานอย่างมีระบบ ฝึกความเป็นประชาธิปไตย ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การรู้จักแก้ปัญหาด้วยสติปัญญา ได้ปกครองกันเองในรูปของคณะกรรมการบริหารชุมชน ชมรม และในรูปของสโมสรนักศึกษา ซึ่งในทุกวิทยาลัยครูมีชมรมชมรมมากมายและมีสโมสรนักศึกษา เป็นองค์กรหลักในการดำเนินกิจกรรมนักศึกษาอย่างมีอิสระกว่าในอดีต เป็นอย่างมาก

ด้วยเหตุผลหลาย ๆ ประการดังที่กล่าวมาแล้วจึง เป็นเหตุปัจจัยให้นักศึกษาวิทยาลัยครูรับรู้แนวบทบาทในการใช้สติปัญญาเป็นอันดับสูงกว่าการรับรู้แนวบทบาทอื่น ๆ

ส่วนแนวบทบาทที่นักศึกษารับรู้อันดับรองลงมาคือ แนวบทบาทในการพัฒนาสังคม ($\bar{x} = 3.34$) อาจเนื่องมาจากความสนใจในการเข้าไปมีส่วนในการพัฒนาสังคมนั้น เป็นลักษณะธรรมชาติอย่างหนึ่งของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา กล่าวคือ นิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษานี้จะ เป็นคนที่มีอุดมคติและจริงจัง สนใจปัญหาสังคม อยากร่วมช่วยเหลือคนอื่น (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2527 : 27) มีความมุ่งหวังอย่างแรงกล้าที่จะให้สถาบัน เป็นหน่วยงานที่ปรับปรุงสังคม โดยการเข้าไปมีส่วนสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับชุมชน (บุรุษชัย จงกลณี 2525 : 21-22) นิสิตนักศึกษามีความตระหนักในบทบาทของคนในการที่จะเข้าไปมีส่วนช่วยพัฒนาชุมชนและสังคมให้มีสภาพ มีความเป็นอยู่ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับชุมชนหรือสังคมที่

ขาดแคลนและไร้โอกาส จึงถือเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของคนที่จะต้องทำงานด้านพัฒนาสังคมและ
 บำเพ็ญประโยชน์ที่ปรากฏออกมาอย่างเห็นได้ชัด เช่น การออกค่ายอาสาพัฒนาชนบทตลอดจน
 ชุมนุมและชมรมอื่น ๆ ที่มุ่งงานด้านพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษาวิทยาลัยครูก็
 เป็นนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มีอายุ จุติภาวะ ทัศนคติ ความสนใจ และธรรมชาติของวัย
 ไม่ต่างจากนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ จึงย่อมจะมีความสนใจ มีบทบาทในการพัฒนา
 สังคมและบำเพ็ญประโยชน์เช่นกัน ประกอบกับวิทยาลัยครูมีภาระกิจตามพระราชบัญญัติวิทยาลัย
 ครูประการหนึ่งเกี่ยวกับการบริการชุมชน วิทยาลัยครูทุกแห่งจึงมีภาระงานในด้านการบริการ
 ชุมชนซึ่งรวมถึงงานพัฒนาชุมชน พัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมที่วิทยาลัยครู
 รับผิดชอบอยู่ จึงเป็นโอกาสสำคัญให้อาจารย์ นักศึกษาได้ทำงานด้านพัฒนาสังคมอย่างมากและ
 กว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนในชนบท ข่าวสารและการเคลื่อนไหวของวิทยาลัย เกี่ยว
 กับการบริการสังคม การพัฒนาสังคม เป็นสิ่งที่นักศึกษาได้สัมผัสอยู่เสมอ เพราะทุกวิทยาลัยครูมี
 ศูนย์สารนิเทศคอยให้ข้อมูลด้านกิจกรรมต่าง ๆ ของวิทยาลัยแก่บุคลากรของวิทยาลัยอยู่เสมอ
 ย่อมมีผลให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่องานการพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์ และเมื่อพิจารณา
 ประกอบกับสภาพของนักศึกษาในตารางที่ 2 ซึ่งพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่
 มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำ ส่วนใหญ่มีบิดามารดามีอาชีพทางเกษตรกรรม การที่นักศึกษามาจาก
 ครอบครัวในลักษณะดังกล่าวมีผลทำให้นักศึกษาได้เคยสัมผัสกับชีวิตที่ลำบาก ได้เรียนรู้สภาพ
 ของความขัดสนในด้านต่าง ๆ จึงย่อมจะมีความเห็นใจบุคคลที่ตกอยู่ในสภาพขัดสนและไร้
 โอกาสดังที่ตน เคยมีประสบการณ์มาด้วยตัวเอง นักศึกษาจึงปรารถนาที่จะได้ช่วยเหลือบุคคล
 เหล่านั้นบ้าง ความมุ่งมั่นของนักศึกษาดังกล่าว พิจารณาได้จากตารางที่ 74 ในภาคผนวก
 ในข้อกระทงที่ 1 ที่กล่าวว่า "ท่านมีความสนใจอย่างมากกับกิจกรรมที่เกี่ยวกับการบำเพ็ญ
 ประโยชน์ และการพัฒนาสังคมหรือชุมชน" ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ในระดับมาก ($\bar{X} =$
 3.54) และข้อกระทงที่ 4 ที่กล่าวว่า "ท่านตั้งใจว่าเมื่อ เรียนจบแล้วก็จะยังพยายามทำงาน
 ด้านบำเพ็ญประโยชน์และงานพัฒนาสังคม ชุมนุมอยู่เสมอ" ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ในระดับ
 มากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.53$) แสดงให้เห็นว่านักศึกษาวิทยาลัยครูมีความมุ่งมั่นในงานพัฒนา
 สังคมและบำเพ็ญประโยชน์อย่างจริงจังทั้งขณะอยู่ในสถาบันและเมื่อ เรียนจบจากสถาบันแล้ว
 อีกประการหนึ่งการพัฒนาสังคมและชุมชนเป็นบทบาทหน้าที่อย่างหนึ่งของผู้เป็นครู ดังคำกล่าว
 ของ สาโรช บัวศรี ขณะดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมการฝึกหัดครูได้กำหนดสมรรถภาพครูที่สำคัญ

ไว้ประการหนึ่งว่า สามารถสร้างสัมพันธ์อันดีและร่วมมือกับชุมชนเป็นอย่างดี โดยรู้จักวางคนให้เหมาะสมกับการเป็นครู ช่วยปรับปรุงชุมชน บำเพ็ญคนให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชน (สาโรช บัวศรี 2515 : 15) ทั้งนี้เพราะประเทศไทยกำลังอยู่ในระยะพัฒนา ครูจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นการให้การศึกษาแก่ครูจึงไม่เพียงแต่เพื่อให้เป็นครูในห้องเรียนเท่านั้น แต่ต้องออกไปเป็นผู้นำชุมชนด้วย เขาจะต้องออกไปเป็นนักการศึกษาคนหนึ่ง ในจำนวนไม่กี่คนในชนบท ดังนั้นครูจึงต้องมีส่วนในการเป็นผู้แนะนำ เป็นปราชญ์ และเป็นมิตรกับชาวบ้าน ครูจึงต้องทราบถึงการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ และความ ต้องการของชาวบ้าน ครูจะต้องทำตัวเป็นที่ยอมรับและเป็นแบบอย่างแก่บุคคลอื่น ๆ ในท้องถิ่น ครูจึงมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนด้วย . . . ครูเปรียบเสมือนกุญแจของกระบวนการจัดการศึกษาทั้งหมดของชาติ ถ้าครูดีก็จะมีผลดีสะท้อนไปถึงการศึกษาที่ดีของเยาวชน ถ้าครูชาติสมรรถภาพก็จะมีผลให้เยาวชนชาติสมรรถภาพไปด้วย (สุภา หรุจิตติวิวัฒน์ 2526 : 4-5)

จากการวิจัยของสภาวิจัยแห่งชาติ ในเรื่องผู้นำชนบทในประเทศไทย แสดงให้เห็นว่า หน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งนอกจากการอบรมสั่งสอนความรู้แก่นักเรียนก็คือ การทำหน้าที่เป็นผู้นำชุมชน จากการวิจัยพบว่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือผู้นำชุมชนส่วนใหญ่เป็นครูถึงร้อยละ 23.33 (สภาวิจัยแห่งชาติ 2514 : 16) จากการวิจัยเรื่อง "ทัศนคติของผู้นำท้องถิ่นต่อพัฒนาการในเขตจังหวัดอุดรธานี พ.ศ. 2519" ซึ่งวิจัยโดย นายฉัตรชัย สิงหนะตรปรากฏว่า ผู้นำในท้องถิ่นต่าง ๆ มีทัศนะว่าครูไม่ควรจะมีบทบาทในการสอนหนังสือเพียงอย่างเดียว แต่ควรจะทำงานพัฒนาหมู่บ้านด้วย ทัศนคติของผู้นำท้องถิ่นดังกล่าวมีถึงร้อยละ 94 จากจำนวนผู้แสดงทัศนคติทั้งหมด (พัฒน์ สุจำนงค์ และคณะ 2524 : 97) และถ้าหากจะพิจารณาแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 5 (2525-2529) นโยบายที่เกี่ยวกับการฝึกหัดครูได้กำหนดว่า "มุ่งผลิตครูให้มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีศรัทธาที่จะออกไปปฏิบัติหน้าที่ในชนบทและท้องถิ่นห่างไกล . . ." (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2522 : 12) กระทรวงศึกษาธิการ ตระหนักในความจำเป็นและความสำคัญดังกล่าวจึงส่งเสริมให้มีกิจกรรม เสริมหลักสูตรอย่างกว้างขวางตั้งแต่ พ.ศ. 2520 เพื่อปลูกฝังสร้างเสริมลักษณะความเป็นผู้นำ การบำเพ็ญประโยชน์ และการพัฒนาสังคมให้แก่นักศึกษา กิจกรรมที่เด่นชัดในด้านการสร้างความเป็นผู้นำ การบำเพ็ญประโยชน์ และการพัฒนาสังคม ได้แก่

กิจกรรมการบริหารและปกครองนักศึกษาหรือที่เรียกว่า สโมสรนักศึกษา และกิจกรรมค่าย
 อาสาพัฒนาชนบท กลุ่มกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์และพัฒนาสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งมีปรากฏ
 อยู่ทุกวิทยาลัยครู เป็นการช่วยเสริมหลักสูตรการเรียนการสอนในชั้นอีกทางหนึ่งด้วย เกี่ยว
 กับการสร้างความเป็นผู้นำ การบำเพ็ญประโยชน์ และการพัฒนาสังคมในตัวนักศึกษา และ
 เมื่อศึกษาความมุ่งหมายของหลักสูตรระดับปริญญาตรี 4 ปีของสภาการฝึกหัดครู จะพบว่าความ
 มุ่งหมายของหลักสูตรระบุไว้ชัดเจน ในเรื่องการมุ่งให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ
 ทักษะและเจตคติที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาท้องถิ่น เป็นผู้รู้จักปรับแนวทางการทำงานการ
 เรียนการสอนให้สอดคล้องกับการพัฒนาของสังคม และเมื่อศึกษาโครงสร้างของหลักสูตรแล้ว
 จะพบว่าหลักสูตรนี้ได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยส่วนหนึ่งได้คำนึงถึง
 ความเป็นครูผู้มีความสามารถให้บริการและพัฒนาชุมชนได้ (สภาการฝึกหัดครู 2525 : 3-4)
 ด้วยเหตุผลดังกล่าว นักศึกษาวิทยาลัยครูปัจจุบันจึงรับรู้แนวบทบาทในการพัฒนาสังคมด้วยคะแนน
 เฉลี่ยที่สูงกว่าแนวบทบาทอื่น ๆ อีก 6 แนวบทบาท (ดูคะแนนเฉลี่ยในตารางที่ 4 ประกอบ)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการรับรู้ในแนวบทบาททั้ง 8 แนวบทบาทของนักศึกษ
 วิทยาลัยครู โดยจำแนกตามเพศ ชั้นปี กลุ่มวิทยาลัยครู ที่พักอาศัย รายได้ของ
 บิดามารดา

3.1 แนวบทบาททางวิชาการและการเป็นศิษย์

ในแนวบทบาทนี้ ปรากฏว่านักศึกษาเพศหญิงกับเพศชาย ไม่มีความแตกต่าง
 ในแนวบทบาทรวม แต่เมื่อพิจารณาพฤติกรรมในแนวบทบาทแล้วพบความแตกต่างอย่างมีนัย
 สำคัญทางสถิติระหว่างนักศึกษาหญิง กับนักศึกษาชาย ในพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง (ดูหน้า 159)
 "ท่านใช้เวลาว่างส่วนใหญ่เพื่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมในวิชาที่เรียน เช่น อ่าน-
 หนังสือในห้องสมุด" โดยนักศึกษาหญิงรับรู้พฤติกรรมดังกล่าวมากกว่านักศึกษาชาย แสดงให้เห็น
 ว่านักศึกษาหญิงมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนมากกว่านักศึกษาชาย เมื่อมีเวลาว่างจึงศึกษาค้นคว้าหา
 ความรู้เพิ่มเติมในวิชาที่เรียน ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวเป็นลักษณะที่ติดอย่างหนึ่งของนักวิชาการหรือ
 ศิษย์ และเป็นนิสัยที่ดีในการศึกษาเล่าเรียน และเป็นการแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อ
 ตนเองที่จะแสวงหาความรู้เพิ่มเติม รับผิดชอบการเรียนของตน ไม่ทอดทิ้งแต่กลับเอาใจใส่
 เพิ่มพูนความรู้ให้กระฉ่างแจ่มในวิชาที่เรียน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ไพฑูรย์ ลินลารัตน์

(2527 : 1-19) พบว่า นิสิตหญิงจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีลักษณะการใช้ชีวิตในกลุ่มวิชาการ สูงกว่าชาย สุจิตร์ ศิริรัตน์ (2522 : 106) พบว่า นิสิตนักศึกษาหญิงมีนิสัย และทัศนคติในการเรียนดีกว่านิสิตนักศึกษาชาย เนื่องจากเพศหญิงเป็นเพศที่ได้รับการเลี้ยงดู อบรมให้อยู่ในกรอบประเพณี มีแนวโน้มที่จะเชื่อฟังปฏิบัติตามคำสั่งสอนและมีความรับผิดชอบสูง จึงทำให้มีนิสัยและทัศนคติการเรียนดี ดังนั้นนักศึกษา เพศหญิงจึงมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนใช้เวลาว่างส่วนใหญ่ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ในวิชาที่เรียนอยู่เสมอ

นักศึกษาที่ต่างชั้นปีกัน พบว่า นักศึกษาปีที่ 1 มีแนวमतบาททางวิชาการและการเป็นศึกษิตสูงกว่านักศึกษาปีที่ 3 กล่าวคือ นักศึกษาปีที่ 1 " ใช้เวลาว่างส่วนใหญ่เพื่อการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในวิชาที่เรียน ชอบอ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์ที่ให้ความรู้ทางวิชาการซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับวิชาที่เรียนมากกว่าอ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ๆ มีความต้องการที่จะเรียนให้ได้คะแนนดี ๆ เพื่อความเป็นนักวิชาการและการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป ส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาที่เกี่ยวกับวิชาการ ชอบสนทนากับอาจารย์หรือเพื่อน ๆ เกี่ยวกับสาระความรู้ต่าง ๆ ซึ่งสัมพันธ์กับวิชาที่เรียน ประารถนาที่จะเป็นนักวิชาการจึงมีความต้องการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไปเมื่อเรียนจบแล้ว" ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่านักศึกษาปีที่ 1 นั้น รู้สึกตื่นเต้น สนใจต่อทุกสิ่งทุกอย่างรอบด้านไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการเรียนหรือกิจกรรมสังคมในสถาบัน เขาอยากเรียน มีความตั้งใจในการศึกษาเพราะมุ่งหวังความสำเร็จทางวิชาการ สนใจการศึกษาเพื่อแสวงหาความรู้ความคิดต่าง ๆ ต้องการเข้าใจตนเอง แสวงหาฐานะส่วนตัว อยากปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมของสถาบัน มีความเป็นมิตร พร้อมทั้งจะสนิทสนมและเชื่อฟังคำสั่งสอนของอาจารย์ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2527 : 28 ; ทองเรียนอมรัชกุล 2525 : 39) สำหรับนักศึกษาปีที่ 3 นั้นรู้สึกเบื่อหน่าย และรู้สึกเฉยเมยต่อสภาพทั่ว ๆ ไปของสถาบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเฉยเมยต่อการเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องจากถูกทอดทิ้งและไม่ได้รับการเอาใจใส่ จึงเริ่มรวมตัวกัน เป็นกลุ่ม เกิดเป็นวัฒนธรรมกลุ่มเพื่อนชั้น (Peer Culture) ซึ่งสภาพดังกล่าวเริ่มมีมาตั้งแต่อยู่ปีที่ 2 และเพิ่มความเข้มข้นขึ้นมากในชั้นปีที่ 3 จับกลุ่มสร้างเอกลักษณ์ของตน คลุกคลีอยู่ในกลุ่ม แลกเปลี่ยนประสบการณ์กันเอง มีความคิดเห็นคล้ายคลึงกัน ไม่พอใจและวิพากษ์วิจารณ์สถาบันอย่างรุนแรง (ทองเรียนอมรัชกุล 2525 : 39 ; วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2527 : 28) ด้วยเหตุนี้ นักศึกษาปีที่ 1 จึงมีแนวमतบาททางวิชาการและการเป็นศึกษิตสูงกว่านักศึกษาปีที่ 3

และเมื่อพิจารณาพฤติกรรมในแนวบทบาทแล้ว พบว่า นักศึกษาปีที่ 1 มีพฤติกรรมในแนวบทบาทที่เกี่ยวกับ "ท่านต้องการเรียนให้ได้คะแนนดี ๆ เพื่อความเป็นนักวิชาการ และการศึกษาคือในระดับสูงขึ้นไป" มากกว่านักศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 4 นักศึกษาปีที่ 2 มีพฤติกรรมในแนวบทบาท "ต้องการเรียนให้ได้คะแนนดี ๆ เพื่อความเป็นนักวิชาการ และการศึกษาคือในระดับสูงขึ้นไป" มากกว่านักศึกษาปีที่ 3 ด้วย ทั้งนี้อาจเนื่องจากเหตุผลที่กล่าวอ้างมาแล้วข้างต้นก็คือ นักศึกษาปีที่ 1 เพิ่งเข้ามาเรียนใหม่ มีความตื่นตัวสนใจในสิ่งต่าง ๆ ในสถาบันทั้งกิจกรรมและการศึกษาเล่าเรียน มีความมุ่งมั่นในความสำเร็จทางวิชาการสูงในขณะที่นักศึกษาปีที่ 2, 3 และ 4 เริ่มต้นเคยกับสถาบัน มีความเฉยเมยต่อการศึกษเล่าเรียน เริ่มจับกลุ่มสร้างเอกลักษณ์ต่าง ๆ ตามแนวของตนเอง ซึ่งนักศึกษาปีที่ 4 กำลังจะสำเร็จการศึกษาด้วยแล้วหันเหความสนใจออกไปนอกสถาบันอย่างมาก สนใจเรื่องส่วนตัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อจบการศึกษาแล้วจะทำอย่างไรต่อไป ด้วยเหตุนี้นักศึกษาปีที่ 1 จึงมีความมุ่งมั่นในการเรียนให้ได้คะแนนดี ๆ มุ่งหวังความเป็นนักวิชาการและมุ่งหวังศึกษาต่อ มากกว่านักศึกษารดับปีที่ 3 และนักศึกษารดับปีที่ 4 สำหรับนักศึกษารดับปีที่ 2 นั้นแม้จะลดความมุ่งมั่นทางวิชาการลงบ้างแต่ก็ยังมีมุ่งมั่นในการเรียนมากกว่านักศึกษารดับปีที่ 3 เพราะธรรมชาติของนักศึกษารดับปีที่ 1 ที่เคยตั้งใจเรียนอาจจะยังพอมืออยู่บ้าง เมื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษารดับปีที่ 3 ซึ่งเรียนมาถึง 3 ปีแล้วย่อมจะเบื่อหน่าย เฉยเมยต่อการเรียนมากกว่า และข้อสำคัญคือ นักศึกษารดับปีที่ 3 มีลักษณะเด่นในเรื่อง กลุ่มเพื่อน ซึ่งเด่นกว่านักศึกษารดับปีที่ 2 (ทองเรียน อมรวิบูลย์ 2525 : 39) ด้วยเหตุนี้นักศึกษาปีที่ 2 จึงมีความมุ่งมั่นในการเรียนการเป็นนักวิชาการ และการศึกษาคือมากกว่านักศึกษารดับปีที่ 3

นักศึกษาดังกลุ่มวิทยาลัยครูกันนั้น ไม่พบความแตกต่างในแนวบทบาทรวม แต่เมื่อพิจารณาพฤติกรรมในแนวบทบาทแล้วปรากฏว่า นักศึกษากลุ่มวิทยาลัยครูภาคเหนือตอนบนมีพฤติกรรมที่เกี่ยวกับ "ท่านใช้เวลาว่างส่วนใหญ่เพื่อการศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมในวิชาที่เรียน เช่น อ่านหนังสือในห้องสมุด" มากกว่านักศึกษากลุ่มวิทยาลัยครูนครหลวง ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่ากลุ่มวิทยาลัยครูนครหลวงตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและธนบุรี ซึ่งเป็นเขตเมืองหลวงของประเทศสภาพสังคมต่างจากภาคเหนือ กล่าวคือ ในเขตกรุงเทพมหานครนั้น มีสถานที่เที่ยวเตร่ของนักศึกษามากมาย สิ่งจูงใจให้นักศึกษารับออกจากวิทยาลัยเมื่อมีเวลาว่างเพื่อไปเที่ยวเตร่ช้อปปิ้งตามตลาด ศูนย์การค้า หรือที่ต่าง ๆ กับเพื่อน ๆ มีมากกว่าใน

จังหวัดภาคเหนือ อีกประการหนึ่งในกลุ่มวิทยาลัยครูนครหลวงนั้น ไม่มีบริการหอพักของวิทยาลัยให้นักศึกษาเข้าพักอาศัย นักศึกษาจึงต้องอาศัยอยู่หอพักเอกชนในกรณีที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด แต่ส่วนใหญ่จะพักอยู่กับบ้านบิดามารดาหรือญาติ นักศึกษาจึงต้องใช้เวลาในการเดินทางมาก ซึ่งในช่วงเวลาเร่งด่วนของคนกรุงเทพฯ คือ ช่วงเช้าก่อนเวลาทำงานและช่วงเย็นหลังงานเลิก การจราจรในกรุงเทพฯ ถนนบุรีแออัดยัดเยียดรถติดกันมาก ฉะนั้นในตอนเช้า ๆ เย็น ๆ นักศึกษาจึงต้องเร่งรีบเดินทาง ถ้าสามารถเดินทางกลับที่พักได้ก่อนเวลาเร่งด่วนในตอนเย็นแล้วจะเป็นการลดความเหน็ดเหนื่อยในการเดินทางได้มาก ฉะนั้นเมื่อหมดชั่วโมงเรียนนักศึกษาในเมืองหลวงจึงต้องรีบเดินทางกลับบ้าน ทำให้ไม่สามารถใช้เวลาในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าห้องสมุดในตอนเย็น ต่างกับนักศึกษาในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคเหนือซึ่งวิทยาลัยมีหอพักในรั้ววิทยาลัยให้อยู่ หรือหากจะเป็นนักศึกษาเดินทางไกลก็มีเวลาในตอนเย็นเข้าห้องสมุดหรือหาความรู้เพิ่มเติมได้ เพราะไม่ต้องเร่งรีบเดินทางกลับบ้าน บางคนเป็นนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างอำเภอต้องมาอยู่หอพักเอกชนส่วนใหญ่ก็จะอยู่ใกล้กับวิทยาลัยครู โอกาสในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม เช่น การเข้าห้องสมุดจึงมีมากกว่า หรือหากต้องการสนทนากับอาจารย์ผู้สอน สนทนากับเพื่อน ๆ ตามหอพักต่าง ๆ ก็ย่อมทำได้ เพราะอาจารย์วิทยาลัยครูต่างจังหวัดจะมีบ้านพักอยู่ในวิทยาลัยหรือใกล้วิทยาลัย ฉะนั้นเวลาเช้า-เย็น หรือวันหยุดนักศึกษาก็สามารถไปสนทนาได้ตามข้อความรู้จากอาจารย์ได้ ซึ่งโอกาสเช่นนี้นักศึกษาในเมืองหลวงหาได้ยากกว่าเพราะส่วนใหญ่อาจารย์วิทยาลัยครูในเขตนครหลวงจะมีบ้านพักอยู่นอกวิทยาลัยและไกลจากวิทยาลัย ข้อมูลยืนยันว่านักศึกษาวินิจฉัยครูภาคเหนือตอนบนสนใจใช้เวลาว่างหาความรู้เพิ่มเติมในวิชาที่เรียนมากกว่านักศึกษากลุ่มวิทยาลัยครูนครหลวงก็คือ จากตารางที่ 32 ในภาคผนวกแสดงให้เห็นว่านักศึกษากลุ่มวิทยาลัยครูนครหลวงนั้นชอบเข้าร่วมกิจกรรมที่ทำให้สนุกสนานกับเพื่อน มากกว่ากิจกรรมที่เน้นความรู้ทางวิชาการหรือ เน้นทักษะทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.83$) ซึ่งมากกว่านักศึกษากลุ่มวิทยาลัยครูภาคเหนือตอนบน ($\bar{X} = 2.85$) ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักศึกษากลุ่มวิทยาลัยครูนครหลวงไม่ค่อยสนใจในกิจกรรมทางวิชาการก็ย่อมจะไม่ค่อยสนใจในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมในเวลาว่างด้วย ด้วยเหตุดังกล่าวนักศึกษากลุ่มวิทยาลัยครูภาคเหนือตอนบนจึงรับรู้พฤติกรรมในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมในวิชาที่เรียนเมื่อมีเวลาว่างสูงกว่านักศึกษากลุ่มวิทยาลัยครูนครหลวง

นักศึกษาที่อยู่ที่พักอาศัยต่างกัน พบว่าในแนวบทบาทรวมนี้นักศึกษาที่พักอยู่หอพักของวิทยาลัยครูมีแนวบทบาททางวิชาการและการ เป็นศึกษิตสูงกว่านักศึกษาที่พักบ้านของบิดามารดาหรือญาติ กล่าวคือนักศึกษาที่พักหอพักของวิทยาลัยครูใช้เวลาว่างส่วนใหญ่เพื่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เช่น อ่านหนังสือในห้องสมุด ชอบอ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์ที่ให้ความรู้ทางวิชาการซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับวิชาที่เรียนมากกว่าอ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ๆ ต้องการเรียนให้ได้คะแนนดี ๆ เพื่อความเป็นนักวิชาการและการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป ส่วนใหญ่จะ เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาที่เกี่ยวกับวิชาการ ชอบสนทนากับอาจารย์หรือเพื่อน ๆ เกี่ยวกับสาระความรู้ต่าง ๆ ซึ่งสัมพันธ์กับวิชาที่เรียน มีความปรารถนาที่จะเป็นนักวิชาการจึงต้องการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไปเมื่อ เรียนจบแล้ว ทั้งนี้อาจจะ เนื่องจากว่านักศึกษาหอพักอยู่ใน เขตวิทยาลัยทำให้สามารถ ใช้บริการห้องสมุด ได้อย่างเต็มที่ทั้งกลางวันและกลางคืน ไม่ต้องห่วงกังวลกับการเดินทางกลับที่พัก ไม่ต้องใช้เวลามากในการเดินทางกลับบ้านซึ่งอยู่นอกวิทยาลัย เวลาในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุด เป็นสิ่งที่มีค่ามากสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา การอยู่หอพักของวิทยาลัยจึงมีโอกาสศึกษาค้นคว้าได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้การอยู่หอพักของวิทยาลัยมีนักศึกษาอยู่เป็นจำนวนมากหลากหลายสาขาวิชา หลายชั้นปีทำให้สามารถได้ถามหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากการเรียนได้มาก การได้ฟังข้อคิดเห็นจากผู้อื่น การได้สนทนาอภิปรายกัน ได้ทำงานร่วมกันย่อมเป็นผลดีต่อการเรียน เป็นการส่งเสริมการศึกษาศติปัญญา วิชาการมากที่สุด (สำเนา ขจรศิลป์ 2525 : 2) นอกจากนี้หอพักวิทยาลัยครูมีอาจารย์แผนกหอพักคอยดูแลอย่างใกล้ชิดและอยู่ใกล้ ๆ กับบ้านพักของอาจารย์ โอกาสที่จะได้พบปะพูดคุยหรือได้ถามข้อความรู้ทางวิชาการจึงมีมาก การจะเข้าออกหอพักก็ต้องเป็นไปตามกำหนดเวลา ซึ่งเป็นระเบียบของหอพักโอกาสเที่ยวเตร่อย่างไร้สาระของนักศึกษาหอพักจึงมีน้อยกว่าทำให้มีเวลาที่จะใช้เพื่อการศึกษาเพิ่มเติมความรู้ ทำรายงาน อ่านหนังสือ สนทนาทางวิชาการ หรือการเรียนพิเศษจึงมีมากกว่านักศึกษาที่พักอยู่บ้านบิดามารดาหรือญาติ ด้วยเหตุดังกล่าวนี้นักศึกษาที่พักหอพักของวิทยาลัยครูจึงรับรู้แนวบทบาททางวิชาการและการ เป็นศึกษิตสูงกว่านักศึกษาที่พักอยู่บ้านของบิดามารดาหรือญาติ

นักศึกษาที่ต่างกัน เรื่องรายได้ของบิดามารดา ไม่พบความแตกต่างในแนวบทบาท และเมื่อพิจารณาพฤติกรรมในแนวบทบาทก็ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน

3.2 แนวบทบาทในการใช้สติปัญญา

นักศึกษาหญิงกับนักศึกษาชายต่างกันในแนวบทบาทในการใช้สติปัญญา โดย นักศึกษาชายมีแนวบทบาทในการใช้สติปัญญาสูงกว่านักศึกษาหญิงกล่าวคือ นักศึกษาชายในการทำงานหรือทำกิจกรรมกับเพื่อน ๆ นั้นจะมีแนวคิดวิธีการที่แปลกใหม่ เสนอต่อกลุ่มเสมอ ในด้านการเรียนการทำงานต่าง ๆ นั้นไม่ชอบทำตามเพื่อน ๆ ส่วนใหญ่แต่จะคิดหาวิธีการที่เป็นตัวของตัวเอง อ่านหนังสือเพื่อประเทืองปัญญาให้รอบรู้มากกว่าที่จะอ่านเพื่อใช้ประกอบหรือ เสริมวิชาที่เรียน ความรู้ที่ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนั้นมักจะ ไม่เกี่ยวกับรายวิชาที่เรียนแต่จะเป็นความรู้ที่ส่งเสริมความคิด ความเป็นคนคอบรูของคน สนใจกิจกรรมนักศึกษาที่เปิดโอกาสให้ได้ใช้ความคิด ใช้แนวทางหรือวิธีการใหม่ ๆ ของคนในการทำกิจกรรมนั้น การแสวงหาความรู้ และประสบการณ์เพิ่มเติมของนักศึกษาชายนั้น เป็นไปเพื่อส่งเสริมความคิด ความรอบรู้มากกว่านำไปใช้ในการเรียนวิชาต่าง ๆ ที่เรียนอยู่ในขณะนี้ ที่เป็นเช่นนี้อาจ เนื่องจากผู้ชายมักได้รับการอบรมให้มีความแข็งแกร่งและให้แสดงออกมากกว่าหญิง ผู้ชายมักไม่ค่อยได้รับคำตำหนิ เมื่อทำผิดพลาด รู้จักคิดลึนใจด้วยเหตุผลและกล้าคิด กล้าทำ มีความเป็นอิสระและเชื่อมั่นในตนเอง (วีรยุทธ วิเชียรโชติ, 2513 : 33-34) รุธ เบนเนดิกท์ (Ruth Benediet) พบว่าวัฒนธรรมในการเลี้ยงดูเด็กของคนไทยนั้นมีส่วนทำให้เด็กชายมีลักษณะต่างไปจากเด็กหญิง กล่าวคือ เด็กชายจะได้รับการเลี้ยงดูแบบอิสระกว่า (Ruth Benediet, 1952 : 44) สอดคล้องกับการวิจัยของ ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล (2525 : 106-113) ซึ่งพบว่านิสิตชายมีลักษณะการเรียนแบบอิสระมากกว่าแบบพึ่งพาและนิสิตชายมีลักษณะการเรียนแบบอิสระสูงกว่านิสิตหญิง ในขณะที่เดียวกันนิสิตหญิงมีลักษณะการเรียนแบบพึ่งพาสูงกว่านิสิตชาย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากเพศหญิงในระบบสังคมไทยนั้นมักจะถูกอบรมเลี้ยงดูให้ปฏิบัติตาม เป็นผู้ตาม มีความต้องการความช่วยเหลือสูงกว่าชาย และในทำนองเดียวกันกับที่ปรียาพร พวงอิศวร (2510 : 46) พบว่าจุดมุ่งหมายในชีวิตของนิสิตชาย เน้นความสำคัญในเรื่องของความอิสระในการดำรงชีวิต อยากคิดค้นประดิษฐ์หรือดัดแปลงสิ่งผลิตและ เครื่องมือเครื่องใช้ที่เป็นประโยชน์ อยากสร้างทฤษฎีใหม่ ๆ ทางด้านวิทยาศาสตร์ อยากปฏิบัติงานที่ตื่นเต้นเร้าใจ อยากมีชื่อเสียง และสอดคล้องกับการวิจัยของ สุชาดา มีศโอดี (2528 : 95) ได้วิจัยพบว่านักศึกษาชายมีพฤติกรรมในแนวบทบาทในการใช้สติปัญญาสูงกว่านักศึกษาหญิง กล่าวคือ นักศึกษาชายชอบการเรียนและทำคามรูปแบบหรือแนวคิดของตนเองมากกว่าที่จะทำตาม

อาจารย์หรือเพื่อน ๆ ไม่ชอบทำอะไรซ้ำแบบเดิม แต่ชอบสร้างแนวทางแบบใหม่อยู่เสมอ โดยไม่คำนึงว่าจะเป็นที่สนใจของใครหรือไม่... ชอบสละเวลาส่วนใหญ่ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มากกว่าที่จะเข้าฟังบรรยายในชั้นเรียน เพราะคิดว่าสิ่งที่อาจารย์บรรยายนั้นมียู่ในตำราเรียนแล้ว

นักศึกษาที่ต่างชั้นปีกันนั้นไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในแนวบทบาทรวม แต่เมื่อพิจารณาพฤติกรรมในแนวบทบาทแล้วพบว่านักศึกษปีที่ 4 มีพฤติกรรมในแนวบทบาทสูงกว่านักศึกษปีที่ 1 (ดูหน้า 169) เกี่ยวกับ "ท่านอ่านหนังสือเพื่อประเทืองปัญญาให้รอบรู้มากกว่าที่จะอ่านเพื่อใช้ประกอบหรือเสริมวิชาที่เรียน" และในพฤติกรรมที่เกี่ยวกับ (ดูหน้า 170) "ความรู้ที่ท่านศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนั้นมักจะ ไม่เกี่ยวกับรายวิชาที่เรียน แต่จะเป็นความรู้ที่ส่งเสริมความคิด ความเป็นคนรอบรู้ของท่าน" ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่านักศึกษปีที่ 4 นั้นมีแนวโน้มจะหันเหความสนใจออกไปจากสถาบันเพราะเบื่อและรู้สึกเฉย ๆ กับสภาพในสถาบันเฉยเมยต่อการเรียนมาตั้งแต่เป็นนักศึกษปีที่ 2 และเพิ่มมากขึ้นในปีที่ 3 สนใจแต่เรื่องของตัวเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสนใจอนาคตเมื่อจบการศึกษาแล้ว (วิไลภา เทพัสติน ณ อยุธยา 2527 : 28 ; ทองเรียน อมรัชกุล 2525 : 38) นักศึกษปีที่ 4 จึงไม่ค่อยสนใจวิชาการและการเรียนเหมือนนักศึกษปีที่ 1 ซึ่งมุ่งมั่นตั้งใจศึกษาเล่าเรียนมากกว่า นักศึกษปีที่ 4 จึงสนใจอ่านหนังสือเพื่อประเทืองปัญญาให้รอบรู้มากกว่าที่อ่านเพื่อประกอบหรือเสริมวิชาที่เรียน การค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมก็เป็นไปเพื่อส่งเสริมความคิด ความเป็นคนรอบรู้มากกว่าค้นคว้าศึกษาเพื่อการเรียนหรือวิชาการซึ่งลดความสนใจมาตั้งแต่เป็นนักศึกษปีที่ 2 แล้ว

นักศึกษาที่ต่างกลุ่มวิทยาลัยครู ต่างที่พักอาศัยไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทั้งในแนวบทบาทรวมและพฤติกรรมในแนวบทบาท

นักศึกษาที่มีดามารดา มีรายได้ต่างกัน พบว่านักศึกษาที่มีดามารดา มีรายได้รวมกันเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 10,000 บาท รับรู้แนวบทบาทในการใช้สติปัญญาสูงกว่านักศึกษาที่มีดามารดา มีรายได้รวมกันเฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท และต่ำกว่า 5,000 บาท ทั้งนี้เนื่องจากว่า ฐานะทางเศรษฐกิจสังคมเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ค่านิยม ความต้องการ ข้อจำกัดและทรัพยากรมีผลโดยตรงต่อความ

สามารถในการเรียน (พรชูลี อาชาวำรุง, 2525 : 210) ดังนั้นนักศึกษาที่มีคามารดา มีฐานะ เศรษฐกิจสูงย่อมมีโอกาสดีกว่าในทุก ๆ ด้าน เช่น เคยผ่านการศึกษาในโรงเรียน ประถมหรือมัธยมที่มีคุณภาพมีการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เพราะโรงเรียนที่ดีมีชื่อเสียง มีคุณภาพมักจะใช้ค่าใช้จ่ายในการเรียนสูง เด็กที่มีคามารดาที่มีเศรษฐกิจต่ำย่อมจะไม่ค่อยมีโอกาสได้เรียนในโรงเรียนดังกล่าวนอกจากนี้นักศึกษาที่มีคามารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงย่อมได้รับการเลี้ยงดูที่ดีกว่า ความเป็นอยู่ดีกว่าในสภาวะที่การเลี้ยงดูดี ความเป็นอยู่ดีไม่ต้องทุกข์ยากลำบากย่อมมีผลให้การศึกษา สถิติปัญญา ทักษะคิด คำนิยมดีกว่า มีอิสระทั้ง ในด้านการกระทำและความคิด ได้รับการสนับสนุนทางด้านการพัฒนาความรู้และสติปัญญา จากคามารดาตลอดได้ดีกว่าผู้ที่มีคามารดาที่มีรายได้น้อย

๑.๓ แนวบทบาทในการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเต็มที่

นักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิงและนักศึกษาที่ต่างชั้นมีกันนั้นไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทั้งในแนวบทบาทรวม และพฤติกรรมในแนวบทบาท

นักศึกษาที่ต่างกลุ่มวิทยาลัยครุกัน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดย นักศึกษากลุ่มวิทยาลัยครุนครหลวงและนักศึกษากลุ่มวิทยาลัยครุภาคกลางรับรู้แนวบทบาท สูงกว่านักศึกษากลุ่มวิทยาลัยครุภาคเหนือตอนบนกล่าวคือ นักศึกษากลุ่มวิทยาลัยครุนครหลวง และนักศึกษากลุ่มวิทยาลัยครุภาคกลาง เป็นคนที่มีเพื่อนมากและชอบที่จะสนุกสนานอยู่ในกลุ่ม เพื่อนมากกว่าไปทำอย่างอื่น ชอบเข้าร่วมกิจกรรมที่ทำให้ได้สนุกสนานร่วมกับเพื่อน ๆ มากกว่ากิจกรรมที่เน้นความรู้ทางวิชาการหรือ เน้นทักษะทางอาชีพ ใช้เวลาว่างส่วนใหญ่เพื่อการ สนุกสนานกับเพื่อน ๆ เช่น การพูดคุยกัน การไปเที่ยว การไปชมภาพยนตร์ ฯลฯ ในการเป็น นักศึกษานั้นตั้งใจจะแสวงหาความสนุกสนานและแสวงหาเพื่อนใหม่มากเป็นอันดับแรก ชอบคุย ชอบสนุก ชอบเที่ยวกับเพื่อน ๆ มากกว่าชอบเรียนในชั้นเรียน สนใจในกิจกรรมในวิทยาลัย ที่ทำให้สนุกสนาน เพลิดเพลินกับเพื่อน ๆ มากกว่าสนใจกิจกรรมนอกวิทยาลัย พฤติกรรมใน แนวบทบาทดังกล่าวมานี้ นักศึกษากลุ่มวิทยาลัยครุนครหลวงและกลุ่มวิทยาลัยครุภาคกลางมีการรับรู้สูงกว่านักศึกษากลุ่มวิทยาลัยครุภาคเหนือตอนบน ทั้งนี้อาจเนื่องจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมของสังคมที่มีต่อสถาบัน สิ่งแวดล้อมที่แวดล้อมมนุษย์อยู่จะเป็นปัจจัยในการสร้างหรือกลม กลืนพฤติกรรมของมนุษย์สิ่งแวดล้อมภายในสถาบันและภายนอกสถาบันจึงมีอิทธิพลในการพัฒนา นิสิตนักศึกษาให้มีพฤติกรรม มีทัศนคติค่านิยม วัฒนธรรมในรูปแบบต่าง ๆ กันตามสภาพของสิ่ง-

แวดลอม (วิจิตร สินสิริ, 2526 : 4-6) กลุ่มวิทยาลัยครูนครหลวงนั้นตั้งอยู่ในสภาพสังคมเมืองหลวงมีแหล่งบันเทิงรื่นรมย์มากมายที่จะมีผลให้นักศึกษาไปเที่ยวเตร่อย่างสนุกสนานกับเพื่อนฝูงได้มาก เมื่อได้มีการรวมกลุ่มกันแล้ว เป็นระบบกลุ่มเพื่อนก็ย่อมมีความคุ้นเคย เป็นพวกเดียวกันก็จะทำให้เกิดการรวมตัวกันทั้งในและนอกวิทยาลัย เมื่อมีกิจกรรมใดที่สนุกสนานก็จะจับกลุ่มรวมตัวกันไปร่วมทันที สภาพสังคมที่แวดลอมอยู่จึงมีผลทำให้นักศึกษาในเมืองหลวงมีโอกาสรวมตัวกันเพื่อความสนุกสนานมีมากกว่านักศึกษาในภาคเหนือตอนบน ซึ่งเป็นสภาพสังคมต่างจังหวัดที่มีแหล่งรื่นรมย์แหล่งบันเทิงต่าง ๆ น้อยกว่า ดังคำกล่าวที่ว่า บุคคลอยู่ในสังคมวัฒนธรรมใดก็ย่อมจะปฏิบัติไปตามสภาพสังคมวัฒนธรรมนั้นแต่จะแตกต่างจากบุคคลที่อยู่ในสังคมวัฒนธรรมที่ต่างกัน (สุพิตรา สุภาพ, 2516 : 54-55) สำหรับกลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลางนั้น เป็นกลุ่มวิทยาลัยครูที่ใกล้กับกลุ่มวิทยาลัยครูนครหลวงมีการติดต่อกันได้สะดวก เพราะการคมนาคมสะดวก การเดินทางใช้เวลาไม่มากนัก การเดินทางเข้าออกกรุงเทพฯจึงมีความน้อยกว่านักศึกษาในภาคเหนือ อิทธิพลของวัฒนธรรมคนเมืองหลวงจึงย่อมจะเลื่อนไหลแพร่กระจาย เข้ามามีผลต่อนักศึกษากลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลางได้ง่ายและมากกว่านักศึกษาในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคเหนือตอนบน วัฒนธรรมไม่ใช่ของอยู่กับที่หรือใช้เฉพาะคนในสังคมใดสังคมหนึ่งเท่านั้น การอพยพเคลื่อนย้ายของบุคคล การไปมาหาสู่ การค้า มีส่วนสำคัญในการแผ่ขยายวัฒนธรรม (สุพิตรา สุภาพ, 2516 : 53-54) ค่านิยม วัฒนธรรม ทัศนคติ ลักษณะกลุ่มเพื่อนของนักศึกษากลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลางจึงคล้ายคลึงกับนักศึกษากลุ่มวิทยาลัยครูนครหลวง เมื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษากลุ่มวิทยาลัยครูภาคเหนือตอนบนจึงมีความแตกต่างกันด้วยเหตุผลทำนองเดียวกับนักศึกษากลุ่มวิทยาลัยครูนครหลวง

นักศึกษาที่ต่างกันในด้านที่พักอาศัย ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในแนวบทบาทรวม แต่เมื่อพิจารณาพฤติกรรมในแนวบทบาทแล้ว พบว่านักศึกษาที่อยู่บ้านของบิดามารดาหรือญาติรับรู้พฤติกรรมในแนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาที่พักอยู่หอพักของวิทยาลัยครู เกี่ยวกับ "ท่านชอบเข้าร่วมกิจกรรมที่ทำให้ท่านได้สนุกสนานร่วมกับเพื่อน ๆ มากกว่ากิจกรรมที่เน้นความรู้ทางวิชาการหรือ เน้นทักษะทางอาชีพ" ทั้งนี้อาจเนื่องจากนักศึกษาที่พักหอพักของวิทยาลัยครูมีแนวบทบาททางวิชาการและการ เป็นศิษย์ตงสูงกว่านักศึกษาที่อยู่บ้านของบิดามารดาหรือญาติ (ดูตารางที่ 12) นักศึกษาหอพักจึงสนใจด้านวิชาการมากกว่าจะสนใจกิจกรรมที่ทำเพียงเพื่อให้ได้สนุกสนานกับเพื่อน ๆ เท่านั้น สภาพแวดลอมในหอพักมีบรรยากาศทางวิชาที่มากกว่า

บ้านพัก เนื่องจากนักศึกษามีโอกาสใกล้ชิดกับอาจารย์สามารถได้ถามข้อความรู้มีโอกาสสนทนา แลกเปลี่ยนข้อความรู้กับอาจารย์หรือเพื่อนได้มากกว่า การที่อาศัยอยู่กับหลากหลายวิชาเอกมี ทั้งรุ่นพี่และรุ่นน้องรวมกันอยู่ การช่วยเหลือแนะนำทางวิชาการ เช่น การสอนเสริม การ สอนพิเศษ การกวาดวิชาซ่อมมีมากกว่า (สำเนา ขจรศิลป์ 2525 : 2) ทำให้นักศึกษา ทอพักมีค่าเฉลี่ยบทบาททางวิชาการสูงกว่า ในทำนองกลับกัน นักศึกษาที่พักบ้านบิดามารดา หรือญาติมีแนวบทบาททางวิชาการและการเป็นศึกษิตต่ำกว่าจึงสนใจกิจกรรมที่ทำให้ได้สนุก- สนานกับเพื่อน ๆ มากกว่าจะสนใจกิจกรรมทางวิชาการ

นักศึกษาที่ต่างกันในเรื่องรายได้ของบิดามารดา พบความแตกต่างอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ นักศึกษาที่มีบิดามารดามีรายได้เฉลี่ยรวมกันต่อเดือนมากกว่า 10,000 บาท รับรู้แนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาที่มีบิดามารดามีรายได้ระหว่าง 5,000 บาท- 10,000 บาท และนักศึกษาที่มีบิดามารดามีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท นักศึกษาที่มีบิดามารดา มีรายได้ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท รับรู้แนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาที่มีบิดามารดา มี รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท และเมื่อพิจารณาพฤติกรรมในแนวบทบาททั้ง 6 พฤติกรรม พบ ว่านักศึกษาที่มีบิดามารดามีรายได้มากกว่า 10,000 บาท และมีรายได้ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท รับรู้พฤติกรรมในแนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาที่มีบิดามารดามีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ทุกพฤติกรรมแสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่มีบิดามารดามีฐานะทาง เศรษฐกิจสูง รับรู้แนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาที่มีบิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า ทั้งนี้อาจ เนื่องจาก นักศึกษาที่มีบิดามารดามีฐานะดีมีเงินมากมีโอกาสเที่ยวเตร่หรือหาความสุข สนุกสนานกับเพื่อน ๆ จึงมีเพื่อนมากและชอบเที่ยวเตร่กับเพื่อนมากกว่าจะสนใจวิชาการหรือทักษะอาชีพ กิจกรรมที่ เน้นความสนุกสนาน เช่น การทัศนจร งานเลี้ยงรื่นเริงจึงเป็นที่สนใจของนักศึกษาที่มีเงิน เพราะมีเงินมากที่จะใช้จ่ายในกิจกรรม ในทางตรงกันข้ามนักศึกษาที่มีฐานะยากจนบิดามารดา มีรายได้น้อยย่อมจะไม่มีเงินมากสำหรับการเที่ยวเตร่สนุกสนานกับเพื่อน ๆ กิจกรรมใดที่ต้อง ใช้จ่ายจำนวนมาก นักศึกษาพวกนี้จะไม่มีโอกาสได้ร่วม นักศึกษาที่มีฐานะการเงินต่ำจึงมักจะ สนใจวิชาการและทักษะอาชีพชอบใช้เวลาว่างเข้าห้องสมุดค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ตั้งใจ เรียน เข้าฟังบรรยายสม่ำเสมอต่อเนือง หรือไม่ก็เข้าฟังบรรยายพิเศษในเมื่อมีเวลาว่าง ทุ่มเทเวลาให้กับการศึกษาเล่าเรียน เมื่อมีปัญหาก็จะชวนช่วยศึกษาหาความกระจ่างด้วย การเข้าพบอาจารย์ผู้สอน เป็นการส่วนตัวและจะอ่านบทเรียนก่อนเข้าเรียน (สุชาติ มัคโคติ

2527 : 93-94) เป็นการใช้เวลาว่างที่มีประโยชน์ต่อวิชาการมากกว่าการไปสนุกสนานกับเพื่อน ๆ อีกประการหนึ่งนักศึกษาที่ยากจนมีตามารดา มีรายได้ค่ามีความมุ่งหวังที่จะศึกษาให้จบเพื่อการออกไปมีอาชีพมีรายได้ช่วยเหลือครอบครัวจึงต้องสนใจวิชาการมากกว่าเรื่องสนุกสนานเที่ยวเตร่ เพราะการมีอาชีพย่อมหมายถึงการยกระดับฐานะของครอบครัวให้ดีขึ้นด้วย ในขณะที่นักศึกษาที่มีตามารดา มีฐานะการเงินดีสนใจการสนุกสนานในกลุ่มเพื่อนมากกว่าสนใจวิชาการ

3.4 แนวบทบาทในการนำประสบการณ์จากการนำกิจกรรมในสถานไปใช้ประโยชน์

นักศึกษาต่างประเทศ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่นักศึกษาชายรับรู้แนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาหญิง กล่าวคือ "นักศึกษาชายอุทิศเวลาเพื่อแสวงหาประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการทำกิจกรรมนักศึกษา มากกว่าอุทิศเวลาให้กับการเรียนในชั้น เลือกทำกิจกรรมเฉพาะที่จะสามารถนำประสบการณ์ไปเป็นประโยชน์ได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคตเท่านั้น เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา เพราะเชื่อว่าเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ไม่น้อยไปกว่าการเรียนในชั้น เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา เพราะต้องการฝึกและพัฒนาความสามารถบุคลิกภาพ ความรอบรู้มากกว่าต้องการความสนุกสนาน ในการเข้าร่วมกิจกรรมศึกษานั้นมักจะอยู่ในฐานะผู้นำกิจกรรม คณะกรรมการ หรือไม่ก็ปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง และใช้เวลาว่างส่วนใหญ่ทำหรือเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา เพื่อสร้างสมประสบการณ์ชีวิตที่มีประโยชน์ในอนาคต" แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาชายสนใจและร่วมกิจกรรมนักศึกษาอย่างมองเห็นประโยชน์มากกว่านักศึกษาหญิง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาหญิงมีความเป็นนักวิชาการและการ เป็นศึกษิตสูงกว่านักศึกษาชายจึงมีพฤติกรรมในแนวบทบาททางวิชาการและการ เป็นศึกษิตสูงกว่าชาย (สุชาติ มัทไธดี 2528 : 91) ในด้านทัศนคติการเรียนของนักศึกษาหญิงก็มีทัศนคติในการเรียนดีกว่าชาย เนื่องจากเพศหญิงเป็นเพศที่ได้รับการเลี้ยงดูอบรมให้อยู่ในกรอบประเพณี มีแนวโน้มที่จะเชื่อฟังปฏิบัติตามคำสั่งสอนอบรมและมีความรับผิดชอบสูง จึงทำให้มีนิสัยและทัศนคติการเรียนดี (สุจิตร์ ศิริรัตน์ 2522 : 106) สำหรับผู้ชาย นั้นมักได้รับการอบรม เลี้ยงดูให้มีความแข็งแกร่งกล้าแสดงออกมากกว่าหญิง ไม่ค่อยได้รับคำคำเหน็ดเมื่อทำผิดพลาด รู้จักตัดสินใจด้วยเหตุผลและกล้าคิด กล้าทำ มีความเป็นอิสระและเชื่อมั่นในตนเอง (วีระยุทธ วิเชียรโชติ 2513 : 33-34) ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้เป็นลักษณะที่

เอื้ออำนวยต่อการทำกิจกรรมนักศึกษาอย่างยิ่ง อีกประการหนึ่งนักศึกษาคงมีจุดหมายในชีวิต ที่เน้นความสำคัญในด้านอยากสร้างสิ่งที่จะทำให้พ่อแม่ภาคภูมิใจในคน (ปริยาพร พวงอสิวรร, 2510 : 45-47) จึงมีความตั้งใจเรียนให้ได้ผลการเรียนที่ดี ๆ ไม่ค่อยสนใจกิจกรรมนักศึกษา มากเท่ากับนักศึกษาชาย เพราะการทำกิจกรรมนักศึกษามากไปอาจมีผลทำให้เสียผลการเรียน ได้เห็นได้ชัด เจนจากรายการที่ 42 ข้อกระทงที่ 1 นักศึกษาชายรับรัฐพิธีกรรมในแนวบทบาท ของข้อกระทงที่ 1 มากกว่านักศึกษาคง คະแนมเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า นักศึกษาคงไม่ค่อยได้ใช้เวลาให้กับการทำกิจกรรมมากกว่าการเรียนในชั้นเลย เมื่อเทียบกับนักศึกษาชายซึ่งใช้เวลาในการทำกิจกรรมนักศึกษามากกว่าการเรียนในชั้น เป็น การสนับสนุน เหตุผลที่กล่าวมาแล้วว่า นักศึกษาคงมีแนวบทบาททางวิชาการและการ เป็นศิษย์ มากกว่านักศึกษาชาย จึงรับรู้แนวบทบาทการนำประสบการณ์จากการทำกิจกรรมในสถาบัน ไป ใช้ประโยชน์ดั่งว่านักศึกษาชาย สำหรับพิธีกรรมในแนวบทบาทที่เกี่ยวกับ "ในการเข้าร่วม กิจกรรมนักศึกษาของท่านนั้น ท่านมักจะอยู่ในฐานะผู้นำกิจกรรม คณะกรรมการหรือผู้ปฏิบัติงาน ไม่ฐานะใดก็ตามหนึ่ง" (ดูรายการที่ 42) นักศึกษาชายรับรัฐพิธีกรรมในแนวบทบาทข้อนี้สูง กว่านักศึกษาคง แสดงว่า นักศึกษาชายมีโอกาสทำกิจกรรมในฐานะผู้บริหารกิจกรรมสูงกว่า นักศึกษาคง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในสังคมไทยนิยมผู้บริหารที่เป็นผู้ชาย เปิดโอกาสให้ผู้ชาย ทำงานบริหารได้มากกว่าหญิงสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิตยา กิจกำแหง (2526 : 95) ซึ่งพบว่าผู้นำกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหงส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ซึ่งแสดงว่า คนไทยส่วนใหญ่ยังนิยมให้ผู้ชาย เป็นผู้นำ

นักศึกษาที่ต่างชั้นมี ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในแนวบทบาทรวม แต่เมื่อพิจารณาพิธีกรรมในแนวบทบาทแล้วพบว่า นักศึกษาปีที่ 4 รับรัฐพิธีกรรมในแนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 2 เกี่ยวกับ "ท่านเป็นคนที่ใช้เวลาเพื่อแสวงหา ประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการทำกิจกรรมนักศึกษามากกว่า ใช้เวลาให้กับการเรียนในชั้น" ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่า นักศึกษาปีที่ 4 หันเหความสนใจ ออกจากเรื่องวิชาการ มิได้ทุ่มเทเวลาให้กับวิชาการเท่ากับนักศึกษาปีที่ 1 และนักศึกษาปีที่ 2 เพราะเมื่อหน่ายและเฉยเมยต่อการเรียนในวิทยาลัย สนใจอนาคตหลังจากสำเร็จการศึกษา แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องเกี่ยวกับอาชีพ (ทองเรียน อมรัชกุล, 2525 : 39 ; วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2527 : 28) ฉะนั้นกิจกรรมนักศึกษาใดที่จะเป็นประโยชน์ไม่ว่าจะ

เป็นทางตรงหรือทางอ้อมจึงเป็นที่สนใจมากสำหรับนักศึกษาปีที่ 4 กิจกรรมเหล่านั้นอาจจะช่วยในเรื่องการหางานทำ หรือนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วก็ได้ นักศึกษาปีที่ 4 นั้นจากการศึกษาในสถาบันมา 4 ปี ทำให้เริ่มตระหนักว่า การเรียนในชั้นทางวิชาการอย่างเดียวไม่สามารถให้ประสบการณ์ชีวิตที่สมบูรณ์กับคนได้ จึงเริ่มสนใจแสวงหาและอุทิศเวลาให้กับกิจกรรมนักศึกษาที่มีประโยชน์มากขึ้นกว่าการอุทิศเวลาให้กับการเรียนในชั้น ในขณะที่นักศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 2 ยังใหม่ต่อข้อตระหนักดังกล่าวจึงยังมุ่งมั่นกับการเรียนและวิชาการอย่างมาก ยังมุ่งหวังความสำเร็จทางวิชาการอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษามีที่ 1

นักศึกษาค้างกลุ่มวิทยาลัยครูกันนั้น ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในแนวทบทวนรวมและพฤติกรรมในแนวทบทวน

นักศึกษาค้างที่พักอาศัย ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในแนวทบทวนรวม แต่เมื่อพิจารณาพฤติกรรมในแนวทบทวนพบว่า นักศึกษาที่พักอยู่วัด รับผิดชอบพฤติกรรมในแนวทบทวนสูงกว่านักศึกษาที่พักอยู่หอพักของวิทยาลัยครูเกี่ยวกับ "ในการเข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษาของท่านนั้น ท่านมักจะอยู่ในฐานะผู้นำกิจกรรม คณะกรรมการบริหารหรือผู้ปฏิบัติงานไม่ฐานะใดก็ฐานะหนึ่งเสมอ" แสดงว่านักศึกษาที่พักอยู่วัด เข้าร่วมกิจกรรมในฐานะผู้บริหาร กิจกรรมสูงกว่านักศึกษาที่พักอยู่หอพักของวิทยาลัยครู ทั้งนี้อาจเนื่องจากนักศึกษาหอพักมีโอกาสคลุกคลีกับกิจกรรมในทางวิชาการมากกว่า เพราะการอาศัยอยู่ในหอพักวิทยาลัยครุนั้นมีโอกาสใช้เวลาในการเข้าห้องสมุดศึกษาค้นคว้าหาความรู้มากกว่าได้พบปะสนทนากับอาจารย์ หอพักหรืออาจารย์ผู้สอนซึ่งพักอยู่ในเขตรั้ววิทยาลัยเดียวกัน นอกจากนี้ยังมีโอกาสเรียนพิเศษ กวดวิชา สนทนาอภิปรายเกี่ยวกับวิชาการกับเพื่อน ๆ ร่วมหอพักเดียวกัน (สำเนา ขจรศิลป์ 2525 : 2) นักศึกษาหอพักวิทยาลัยครูจึงมีแนวโน้มสนใจทางวิชาการมากกว่านักศึกษาที่พักอาศัยอยู่ในที่พักลักษณะอื่น ๆ ที่พักอยู่นอกวิทยาลัย เมื่อนักศึกษาหอพักวิทยาลัยครูสนใจและมีแนวโน้มไปทางวิชาการใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับวิชาการย่อมจะเหลือเวลาว่างให้กับการทำกิจกรรมศึกษาน้อยกว่า ในเมื่อไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมมากนักโอกาสจะได้เป็นผู้บริหารกิจกรรมก็น้อยลงตามสัดส่วนด้วย สำหรับนักศึกษาที่พักอยู่วัดนั้นนอกจากโอกาสที่จะได้คลุกคลีกับบรรยากาศทางวิชาการ เช่นเดียวกับนักศึกษาที่อยู่หอพักจะมีโอกาสน้อยกว่าแล้ว นักศึกษาที่พักอยู่วัดส่วนใหญ่เป็นนักศึกษายากจนจึงสนใจตำแหน่งผู้บริหารกิจกรรมเป็นการลดปมด้วย

ทางความยากจน เพิ่มปมเด่นให้กับตนเองด้วย เหตุนี้นักศึกษาที่พักอยู่วัดจึงรับ รัฐพิธีกรรมในแนว
มหายานสูงกว่านักศึกษาที่พักหอพักวิทยาลัยครู

นักศึกษาที่ต่างกันในด้านรายได้มีตามารดา ไม่พบความแตกต่างในแนวท-
บาทรวม แต่เมื่อพิจารณาพิธีกรรมในแนวมหายานแล้วพบว่านักศึกษาที่มีตามารดา มีรายได้สูง
(มากกว่า 10,000 บาท) รับรัฐพิธีกรรมในแนวมหายานสูงกว่านักศึกษาที่มีตามารดา มีราย
ได้ปานกลาง (ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท) และรายได้ต่ำ (ต่ำกว่า 5,000 บาท)
เกี่ยวกับ "ท่าน เป็นคนที่อุทิศเวลาเพื่อแสวงหาประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ทั้งทางตรงและ
ทางอ้อมจากการทำกิจกรรมนักศึกษา มากกว่าอุทิศเวลาให้กับการเรียนในชั้น" และ "ท่าน
ใช้เวลาว่างส่วนใหญ่ทำหรือ เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา เพื่อสร้างสมประสบการณ์ชีวิตที่มีประ-
โยชน์ในอนาคต" ทั้งนี้อาจ เนื่องจากนักศึกษาที่มีตามารดา มีฐานะ เศรษฐกิจดี มีความมุ่งมั่น
ทางด้านการศึกษาเล่าเรียนสูงกว่าจึงสนใจการร่วมกิจกรรมนักศึกษา ดังกล่าวข้างต้นน้อยดังข้อ
ค้นพบในการวิจัยของ สุชาติ ภัคโอติ (2528 : 93-94) พบว่านักศึกษาที่มีตามารดา มีสถาน
ภาพทางเศรษฐกิจดี (อาชีพ และ รายได้มีตามารดา) มีการรับรู้ตามแนวมหายานทาง
วิชาการและการ เป็นศิษย์คัมภีร์ เพื่อที่จะนำความรู้ ความฉลาดที่เกิดจากการศึกษาไปประกอบ
อาชีพสร้างฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมได้ ดังนั้นจึง เป็นเหตุให้นักศึกษาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ
ดีมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่จะยกระดับฐานะของตนด้วยการเรียนในสูง มีความมานะพยายาม
และตั้งใจศึกษาหาความรู้ในด้านวิชาการให้มากขึ้น

3.5 แนวมหายานในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพ

นักศึกษาที่ต่างเพศกัน ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในแนว
มหายานรวม แต่เมื่อพิจารณาพิธีกรรมในแนวมหายานพบว่า นักศึกษารับรัฐพิธีกรรมในแนวท-
บาทสูงกว่านักศึกษาชาย เกี่ยวกับ "การกระทำทุกอย่างของท่านในการเป็นนักศึกษามีจุดมุ่ง-
หมายเพื่อ เรียนให้จบและมีงานทำ" ทั้งนี้อาจ เนื่องจากมาจากนักศึกษหญิงมีจุดมุ่งหมายในชีวิต
เน้นความสำคัญในด้านอยากสร้างสิ่งที่จะทำให้พ่อแม่ภาคภูมิใจในคนอยากได้รับการยกย่อง
นับถือจากผู้อื่น (ปรียาพร พวงอิศวร 2510 : 45-47) การเรียนให้จบตามหลักสูตรและ
การมีงานทำย่อมจะเป็นที่ภาคภูมิใจในความสำเร็จที่มีตามารดาปรารถนา เป็นที่ยกย่องของคน
ในสังคม การเรียนจบหลังกำหนดทำให้โอกาสในการหางานทำลดน้อยลงไปและทำให้มีตา
มารดาผิดหวัง คนอื่นก็จะตำหนิได้ นักศึกษหญิงจึงทำทุกอย่างเพื่อ เรียนให้จบตามกำหนด

เวลาในหลักสูตรและมืงงานทำ ในขณะที่นักศึกษาชายสนใจการเรียนน้อยกว่านักศึกษาหญิง
 เดิมใจที่จะเที่ยวสนุกสนานกับเพื่อน ๆ แม้จะเสียการเรียนก็ตามมากกว่านักศึกษาหญิงและ
 นักศึกษาหญิงรับรู้แนวบทบาทในการฝึกฝน เพื่อประกอบอาชีพสูงกว่านักศึกษาชายกล่าวคือ
 ตั้งใจเรียนให้สำเร็จ เพื่อจะได้จบมีอาชีพมีรายได้เป็นของตนเอง (สุชาติ วัศโอดี 2528 :
 91, 96, 98-99) สอดคล้องกับการวิจัยของ สัมพันธ์ พันธุ์พฤษ (2519 : 108) พบว่า
 นักศึกษาหญิงมีโอกาสสำเร็จการศึกษาตามกำหนด เวลามากกว่านักศึกษาชายในทำนองตรง
 ข้ามกับนักศึกษาชายมีโอกาสจบการศึกษาหลังกำหนดและตกออกกลางคันมากกว่านักศึกษาหญิง
 ทั้งนี้อาจเนื่องจากนักศึกษาชายมีความตั้งใจหรือความสนใจในการเรียนอย่างมีระบบน้อยกว่า
 นักศึกษาหญิง

นักศึกษาที่ต่างชั้นปี ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในแนวท-
 ษาโดยรวม แต่เมื่อพิจารณาพฤติกรรมในแนวบทบาทพบว่า นักศึกษาปีที่ 2 รับรู้พฤติกรรมในแนว
 บทบาทสูงกว่านักศึกษามีที่ 4 เกี่ยวกับ "ท่านมักจะเลือกเรียนวิชาที่สัมพันธ์สอดคล้องกับวิชา
 เอกของท่าน ทั้งนี้เพื่อผลดีในด้านการทำงานทำในอนาคตไม่ใช่เพื่อการรอบรู้หรือการเรียน
 ต่อ" ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่า นักศึกษาปีที่ 2 นั้นยังมีความมุ่งมั่นที่จะสำเร็จการศึกษาเหมือนกับ
 เมื่อครั้งเป็นนักศึกษาปีที่ 1 เพราะนักศึกษาปีที่ 1 กับนักศึกษาปีที่ 2 ยังคงมีลักษณะบางประ-
 การคล้ายคลึงกัน ความตั้งใจที่จะเรียนให้จบและออกไปมืงงานทำจึงยังมีมากอยู่ เพราะถ้า
 มุ่งมั่นเรียนจนจบโอกาสจะมีงานทำก็ดีกว่าเรียนจบล่าช้า ยิ่งในสังคมเศรษฐกิจปัจจุบันการ
 ทำงานให้ไ้ได้เร็ว ๆ เป็นสิ่งที่ผู้จบการศึกษาต้องการ ในเมื่อนักศึกษาปีที่ 2 มีความมุ่งมั่น
 ความสำเร็จในการเรียนมากอยู่เช่นนักศึกษาปีที่ 1 การเลือกวิชาเรียนจึงให้สอดคล้องกับ
 วิชาเอก จะได้ทำให้มีความรู้ทางวิชาชีพเฉพาะดี การทำงานทำจะได้ดีกว่า อีกประการหนึ่ง
 การเรียนผ่านมา 1 ปีแล้วนั้นทำให้นักศึกษาปีที่ 2 รู้สึกว่าตนเองว่าใกล้สำเร็จการศึกษาเข้า
 ไปทุกขณะการมุ่งอาชีพจึงน่าจะเริ่มมีมากขึ้น ฉะนั้นเมื่อมีการเลือกวิชาจึงคำนึงถึงการมืงงาน
 ทำในวันข้างหน้าเป็นเหตุปัจจัยประกอบการเลือกวิชาเรียนด้วย สำหรับนักศึกษาปีที่ 4 นั้น
 เริ่มเบื่อหน่ายและเฉยเมยต่อการเรียนในชั้นเรียนมาตั้งแต่ครั้งเป็นนักศึกษาปีที่ 3 แล้ว จึง
 หันไปสนใจแสวงหาความรู้และประสบการณ์ด้านอื่นที่มีใช้การเรียนมากกว่าการเรียนในชั้น
 เรียน (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2527 : 28 ; ทองเรียน อมรัชกุล, 2525 :
 39) ประกอบกับจากประสบการณ์การเรียนในสถาบันนานเป็นปีที่ 4 แล้วทำให้นักศึกษาปีที่ 4

ตระหนักว่าการเรียนในชั้นเพียงอย่างเดียวจะไม่ช่วยให้ประโยชน์ในการทำงานทำได้ไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร จึงสนใจประสมการณ์ด้านอื่น ๆ มากกว่าการเรียนวิชาต่าง ๆ จะเห็นได้จากตารางที่ 44 ในภาคผนวกระบุว่านักศึกษาปีที่ 4 "เป็นคนอุทิศเวลาเพื่อแสวงหาประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการทำกิจกรรมนักศึกษามากกว่าอุทิศเวลาให้กับการเรียนในชั้น" มากกว่านักศึกษาปีที่ 2 (นักศึกษาปีที่ 4 $\bar{X} = 3.09$ นักศึกษาปีที่ 2 $\bar{X} = 2.69$) ซึ่งเป็นความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาปีที่ 4 สนใจการเรียนในชั้นน้อยกว่า ฉะนั้นการเลือกวิชาเรียนจึงเป็นที่สนใจและรับรู้น้อยกว่านักศึกษาปีที่ 2 ด้วย

นักศึกษาต่างกลุ่มวิทยาลัยครู ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในแนวทบาทรวม และพฤติกรรมในแนวทบาท

นักศึกษาที่ต่างที่พักอาศัยกัน พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาที่อยู่บ้านเช่าหรือหอพักเอกชนรับรู้แนวทบาทสูงกว่านักศึกษาที่อยู่บ้านของบิดามารดาหรือญาติ กล่าวคือ นักศึกษาที่อยู่บ้านเช่าหรือหอพักเอกชน "แสวงหาความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมโดยเลือกเฉพาะที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับวิชาเอกทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการทำงานในวันข้างหน้า เข้าห้องสมุดศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้านวิชาเอกของตนก็เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพไม่ใช่เพื่อการเรียนต่อ มักจะเลือกเรียนวิชาที่สัมพันธ์สอดคล้องกับวิชาเอกของตนทั้งนี้เพื่อผลดีในด้านการงานทำในอนาคตไม่ใช่เพื่อการรอบรู้หรือการเรียนต่อ กิจกรรมนักศึกษาใดที่ไม่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับวิชาเอกของตนแล้วจะให้ความสนใจน้อยมาก เป็นคนที่มุ่งสะสมความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อการมีอาชีพที่ดี เมื่อเรียนจบจากวิทยาลัยแล้ว การกระทำทุกอย่างในการเป็นนักศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อเรียนให้จบและมีงานทำเท่านั้น" ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่านักศึกษาที่เข้าบ้านพักหรือเช่าหอพักเอกชนอยู่นั้นต้องใช้จ่ายจ่ายสูง เช่น ค่าธรรมเนียมหอพัก หรือค่าเช่าบ้าน แต่คุณภาพและมาตรฐานไม่ค่อยดี (สำเนา ขจรศิลป์ 2525 : 2) เมื่อเทียบกับนักศึกษาที่อาศัยอยู่กับบิดามารดาหรือญาติย่อมเทียบกันไม่ได้ เพราะบ้านของบิดามารดาหรือญาติย่อมจะมีสภาพที่ดีกว่าอีกทั้งไม่ต้องสิ้นเปลืองค่าเช่าอีกด้วย นักศึกษาที่เข้าบ้านหรือหอพักเอกชนอยู่นั้นมี ๆ หนึ่ง เสียค่าเช่าไปมากจึงต้องมุ่งมั่นที่จะเรียนให้จบและมีงานทำให้ได้ตามกำหนดเวลาของหลักสูตรการศึกษา เพราะยิ่งนานวันเท่าใดก็ต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายขึ้นเรื่อย ๆ มีผลกระทบต่อภาระใช้จ่ายของครอบครัว ดังนั้นหากสามารถเรียน

จบและทำงานทำได้เร็วเท่าใดก็จะเป็นโอกาสดีเท่านั้น อีกอย่างหนึ่งนักศึกษาที่อยู่บ้านเช่า หรือหอพัก เอกชนบางส่วน เป็นข้าราชการลาศึกษาต่อในวิทยาลัยครูจึงมีความผูกพันกับอาชีพ จึงรับรู้แนวบทบาทด้านอาชีพมากกว่า

นักศึกษาที่ต่างกันในด้านรายได้ของบิดามารดา ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในแนวบทบาทรวมและพฤติกรรมในแนวบทบาท

3.6 แนวบทบาทในการพัฒนาสังคม

นักศึกษาที่ต่างเพศ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในแนวบทบาทรวม และพฤติกรรมในแนวบทบาท

นักศึกษาที่ต่างชั้นปี ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในแนวบทบาทรวม แต่เมื่อพิจารณาพฤติกรรมในแนวบทบาทพบว่านักศึกษานิติ 4 รับรู้พฤติกรรมในแนวบทบาทสูงกว่านักศึกษานิติ 3 เกี่ยวกับ "ท่านสนใจที่จะศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับสภาพปัญหาของประชาชนและสังคม" ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่านักศึกษานิติ 4 หันเหความสนใจออกไปจากสถาบัน เริ่มตั้งแต่ไม่สนใจวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของนิสิตนักศึกษารวมทั้งไม่ยอมรับระเบียบประเพณีของนิสิตนักศึกษาด้วยกัน (ทองเรียน อมรัชกุล 2525 : 39) ประกอบกับธรรมชาติของนักศึกษาคือ สนใจในเรื่องที่เกี่ยวกับสังคม (วัลลภา เทพหัสติน ณ อยุธยา 2527 : 30) ดังนั้นนักศึกษานิติ 4 จึงสนใจเรื่องราวของประชาชนและสังคมในขณะที่นิสิตนักศึกษานิติ 3 มีวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของตนเองเป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่สูงมากกล่าวคือ มีแนวคิดในแนวเดียวกันคล้ายคลึงกันทุกคนจะมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มักจะสงบเสงี่ยมอยู่ในกลุ่มเพื่อน ๆ ของเขามากกว่า (ทองเรียน อมรัชกุล 2525 : 39 ; วัลลภา เทพหัสติน ณ อยุธยา 2527 : 28) ฉะนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษานิติ 4 แล้วนักศึกษานิติ 3 จึงสนใจที่จะศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับสภาพปัญหาของประชาชนและสังคมสูงกว่า

นักศึกษาที่ต่างกลุ่มวิทยาลัยครู ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในแนวบทบาทรวมและพฤติกรรมในแนวบทบาท

นักศึกษาที่ต่างที่พักอาศัย ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในแนวบทบาทรวมและพฤติกรรมในแนวบทบาท

นักศึกษาที่ต่างกันในเรื่องรายได้ของบิดามารดา ไม่พบความแตกต่างอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในแนวบทบาทรวมและพฤติกรรมในแนวบทบาท

3.7 แนวบทบาทที่ทำพอ เป็นพิธี

นักศึกษาที่ต่างเพศกัน ไม่พบความแตกต่างในแนวบทบาทรวม แต่เมื่อ
พิจารณาพฤติกรรมในแนวบทบาทพบว่า นักศึกษาชายรับรู้พฤติกรรมในแนวบทบาทสูงกว่านัก-
ศึกษาหญิงเกี่ยวกับ "ท่านไม่ค่อยสนใจกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในวิทยาลัยของท่านรวมทั้งไม่ค่อย
สนใจใคร ๆ แม้ว่าคุณคนนั้นจะเพื่อนหรืออาจารย์ของท่านก็ตาม" ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่าผู้ชาย
เป็นเพศที่ได้รับการเลี้ยงดูที่อิสระกว่า (Ruth Benedict 1952 : 44) จึงรู้จักตัดสินใจ
ด้วยเหตุผลและกล้าคิดกล้าทำมีความ เป็นอิสระมีความเชื่อมั่นในตนเอง (วีรยุทธ วิเชียรโชติ
2513 : 33-34) มีจุดมุ่งหมายในชีวิตที่เน้นความสำคัญในเรื่องความมีอิสระในการดำรงชีวิต
(ปรียาพร พวงอิสวรร 2510 : 45-47) ผู้ชายจึงพึ่งตัวเองได้มากกว่าผู้หญิงแม้ในด้านการ
เรียนผู้ชายจึงมีลักษณะการเรียนแบบอิสระมากกว่าพึ่งพามีลักษณะการเรียนแบบอิสระสูงกว่า
ผู้หญิง ในทางตรงกันข้ามกันผู้หญิงมีลักษณะการเรียนพึ่งพาสองสูงกว่าชาย (ประโยชน์ คุปกาญจน-
กุล 2525 : 106-113) ผู้ชายจึงอยู่ตามลำพังได้โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่น ความสนใจ
ในบุคคลอื่นจึงมีน้อยกว่าผู้หญิง ซึ่งต้องพึ่งพาผู้อื่นมากกว่าชาย

ในพฤติกรรมที่เกี่ยวกับ "การเรียนการฝึกทักษะด้านอาชีพหรือการกระทำ
กิจกรรมนักศึกษาของท่านนั้นท่านทำไปตามหน้าที่ที่เป็นนักศึกษา เท่านั้นมิได้มุ่งมั่นตั้งใจจริงจัง
เท่าใดนัก" พบว่านักศึกษาชายรับรู้พฤติกรรมดังกล่าวสูงกว่านักศึกษาหญิง แสดงว่านักศึกษา
ชายไม่มุ่งมั่นตั้งใจจริงจังเท่ากับนักศึกษาหญิง ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่าเด็กหญิงในสังคมไทยได้รับ
การเลี้ยงดูแบบปกป้องรักษาอย่างเข้มงวดในกิจกรรมทุก ๆ ด้านถูกกำหนดให้รู้จักรับผิดชอบ
ตั้งแต่อายุน้อยไม่มากนัก (Ruth Benedict 1952 : 44) ได้รับการเลี้ยงดูให้อยู่ในกรอบ
ประเพณีจึงมีแนวโน้มที่จะเชื่อฟัง ปฏิบัติตามคำสั่งสอนอบรมและมีความรับผิดชอบสูง จึงทำให้
มีนิสัยและทัศนคติการเรียนดี (ลิจิตร ตีร์รัตน 2522 : 106) จากการวิจัยของ สัมพันธ์
พันธุ์พฤษ์ 2519 : 108) พบว่านักศึกษาชายมีโอกาสในการสำเร็จการศึกษาหลังกำหนด
และตกออกกลางคันมากกว่านักศึกษาหญิงทั้งนี้อาจ เนื่องจากนักศึกษาชายมีความตั้งใจหรือ
ความสนใจในการเรียนอย่างมีระบบน้อยกว่านักศึกษานักศึกษาหญิง นอกจากนี้นักศึกษาหญิงยังเน้นความ

สำคัญของจุดมุ่งหมายชีวิตในด้านอยากสร้างสิ่งที่จะทำให้พ่อแม่ภาคภูมิใจในคน (ปริยาพร พวงอิศวร, 2510 : 45-47) ฉะนั้นนักศึกษาหญิงจึงมีความมุ่งมั่นตั้งใจจริงที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ เช่น การเรียน การฝึกทักษะอาชีพ ตลอดจนการทำกิจกรรมนักศึกษาในสถาบันสูงกว่านักศึกษาชาย กล่าวในทางกลับกันก็คือนักศึกษาชายมีความมุ่งมั่นตั้งใจจริงน้อยกว่านักศึกษาหญิงนั่นเอง

ในพฤติกรรมที่เกี่ยวกับ " เมื่อไม่มีชั่วโมงเรียนท่านชอบกลับไปอยู่บ้านพักหรือหอพักของท่านมากกว่าไปทำอย่างอื่น" พบว่านักศึกษาหญิงรับรู้พฤติกรรมดังกล่าวสูงกว่านักศึกษาชายกล่าวคือ เมื่อไม่มีชั่วโมงเรียนนักศึกษาหญิงชอบกลับไปอยู่บ้านพักหรือหอพักของตนมากกว่าไปทำอย่างอื่น ทั้งนี้อาจเนื่องจากวัฒนธรรมในการเลี้ยงดูของคนไทยที่เลี้ยงดูเด็กหญิงแบบปกป้องรักษาอย่างเข้มงวดในกิจกรรมทุก ๆ ด้าน เด็กหญิงไทยจะมีลักษณะไม่ค่อยกล้าที่จะคบหาสมาคมหรือติดต่อกับผู้อื่น (Ruth Benedict 1952 : 44) มีลักษณะค่อนข้างเก็บตัวและเป็นคนหัวเก่าที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม เช่น สิ่งเลวใจและกลัวต่อการนัดหมายหรือการพบปะกับเพื่อนชายตามแบบวัฒนธรรมตะวันตก (Guskinm 1964 : 25) ฉะนั้นเมื่อไม่มีชั่วโมงเรียนจึงชอบกลับไปอยู่บ้านพักหรือหอพักของตนมากกว่าจะไปทำอย่างอื่น

นักศึกษาต่างชั้นมี ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในแนว
บทบาทและพฤติกรรมในแนวบทบาท

นักศึกษาต่างกลุ่มวิทยาลัยครู ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ทั้งในแนวบทบาทรวม

นักศึกษาที่ต่างที่พักอาศัยกันนั้น พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาที่พักบ้านของบิดามารดาหรือญาติ กับนักศึกษาที่พักบ้านเช่าหรือหอพักเอกชน และนักศึกษาที่พักหอพักของวิทยาลัยครู รับรู้แนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาที่พักวัด ทั้งนี้เนื่องจากว่า นักศึกษาที่พักวัดส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่มีบิดามารดามีรายได้ต่ำ นักศึกษาเหล่านี้จะมีแนวบทบาททางวิชาการและการเป็นศึกษิตสูง (สุชาติ มัตไอดี, 2528 : 93) มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการเรียนเป็นอย่างดี เพราะตระหนักดีว่าการตั้งใจเล่าเรียน การแสวงหาความรู้เพิ่มเติมในเมื่อมีเวลาว่าง ตลอดจนการฝึกทักษะอาชีพและการทำกิจกรรมนักศึกษา เป็น

หนทางที่จะช่วยให้เรียนสำเร็จตามกำหนดเวลาและมีโอกาสดีในด้านการงานทำ จะได้รับรายได้เป็นของตนเอง สามารถช่วยยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวให้สูงขึ้นได้ จึงไม่เหลอไหลในการเรียน มีเวลาว่างก็แสวงหาความรู้เพิ่มเติม หาโอกาสฝึกทักษะทางด้านอาชีพ หรือไม่ก็หาประสบการณ์จากการทำกิจกรรมนักศึกษาอยู่เสมอ จึงรับรู้แนวบทบาทที่ท่าพอ เป็นพิน้อย

นักศึกษาที่ต่างกันในเรื่องรายได้ของบิดามารดาพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในแนวบทบาทรวม โดยนักศึกษาที่มีบิดามารดาที่มีรายได้มากกว่า 10,000 บาท และระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท รับรู้แนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาที่มีบิดามารดาที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท นั่นก็คือนักศึกษาที่มีบิดามารดาที่มีรายได้ในระดับสูงและระดับปานกลางรับรู้แนวบทบาทที่ท่าพอ เป็นพิน้อยกว่านักศึกษาที่มีบิดามารดาที่มีรายได้ระดับต่ำ แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่มีบิดามารดาที่มีรายได้ระดับสูงและระดับปานกลางนั้นไม่ค่อยสนใจกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในวิทยาลัยรวมทั้งไม่ค่อยสนใจใคร ๆ แม้ว่าบุคคลนั้นจะเป็นเพื่อนหรืออาจารย์ของตนก็ตาม ส่วนใหญ่การเป็นนักศึกษาของพวกเขาจะไม่ค่อยสนใจจริงจังกับ เรื่องวิชาการ เรื่องกิจกรรมนักศึกษา และเรื่องอาชีพเท่าใดนัก พฤติกรรมส่วนใหญ่ในแต่ละวันคือเมื่อถึงเวลาเรียนก็มาเรียนตามหน้าที่ หมดเวลาเรียนก็กลับที่พักทันที นิ่ง ๆ นอน ๆ อย่างสบายอารมณ์ ไม่สนใจอะไรทั้งนั้น เมื่อมีเวลาว่างชอบที่จะอยู่อย่างสบาย ๆ ทำอะไรไปเรื่อย ๆ ไม่เกี่ยวกับวิชาการ ไม่เกี่ยวกับเรื่องอาชีพและไม่เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัย การเรียน การฝึกทักษะด้านอาชีพหรือการทำกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษาพวกนี้จะทำไปตามหน้าที่ที่เป็นนักศึกษามีได้มุ่งมั่นตั้งใจจริงจังเท่าใดนัก เมื่อไม่มีชั่วโมงเรียนจะชอบกลับไปอยู่บ้านพักหรือหอพักของตนมากกว่าจะไปทำอย่างอื่น ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากนักศึกษาที่มีฐานะยากจนเพราะบิดามารดาที่มีรายได้ต่ำนั้นมีความมุ่งมั่นตั้งใจศึกษาเล่าเรียนแสวงหาประสบการณ์และความรู้จากสิ่งต่าง ๆ ในวิทยาลัยมากกว่า จึงรับรู้แนวบทบาทที่ท่าพอ เป็นพิน้อยกว่า เพราะนักศึกษาที่มีฐานะยากจนพยายามที่จะยกระดับฐานะทางสังคมของตนให้สูงขึ้นด้วย การศึกษาเพื่อจะนำความรู้ความฉลาดที่เกิดจากการศึกษาไปประกอบอาชีพสร้างฐานะทางเศรษฐกิจสังคมได้ ดังนั้นนักศึกษาที่มีบิดามารดาที่มีรายได้ต่ำจึงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่จะยกระดับฐานะของตนด้วยการเรียนให้สูง มีความมานะพยายามตั้งใจศึกษาหาความรู้ในด้านวิชาการให้มากขึ้น (สุชาติ มัตไธดี 2528 : 94) ฉะนั้นถ้าหากนักศึกษาที่มีบิดามารดาที่มีรายได้ต่ำไม่สนใจสิ่งต่าง ๆ ใน

สถาบัน ไม่สะสมประสบการณ์และความรู้ ตลอดจนทักษะอาชีพ ไม่ใช่เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อการแสวงหาความรู้แล้วโอกาสที่จะใช้ความรู้ความฉลาดจากการศึกษาเล่าเรียนเพื่อเรียนให้จบงานทำให้ได้จะได้ยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวก็ย่อมจะเป็นไปได้ยากที่สอดคล้องกับการวิจัยของ สุชาติ มัสไอตี (2528 : 93) ที่พบว่า นักศึกษาที่บิดามารดามีรายได้ระดับต่ำรับรู้แนวบทบาททางวิชาการและการป็นศึกษิตสูง ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาทั้งหมดนี้นักศึกษาที่บิดามารดามีรายได้ระดับต่ำจึงรับรู้แนวบทบาทที่ต่ำพอ เป็นพินัยน้อยกว่านักศึกษาที่บิดามารดามีรายได้ระดับสูงและระดับปานกลาง

3.8 แนวบทบาทนิกรองค์กรทางการเมือง

นักศึกษาที่ต่างเพศกัน พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในแนวบทบาทรวม โดยนักศึกษาชายรับรู้แนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาหญิง แสดงให้เห็นว่านักศึกษาชายมีพฤติกรรมเกี่ยวกับให้ความสนใจและติดตามอ่านข่าวหนังสือพิมพ์เป็นประจำเกี่ยวกับเรื่องการบริหารประเทศของรัฐบาล เรื่องเกี่ยวกับรัฐสภาและผู้แทนราษฎร ให้ความสนใจใคร่รู้เกี่ยวกับลัทธิทางการเมือง รัฐสภา รัฐธรรมนูญ พรรคการเมือง ตลอดจนการบริหารของรัฐบาล เมื่อพบว่าผู้บริหารวิทยาลัยของตนหรืออาจารย์กระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ไม่บริสุทธิ์ ยุติธรรมต่อนักศึกษาก็จะวิพากษ์วิจารณ์ ประท้วง หรือต่อต้านไม่อย่างใดก็อย่างหนึ่งทันที แม้จะได้ไม่เต็มตามที่ก็ตาม เมื่อมีการชุมนุมประท้วงต่อต้านผู้บริหารสโมสรรักศึกษา ผู้บริหารวิทยาลัยหรืออาจารย์ซึ่งทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องไม่เป็นธรรมต่อนักศึกษาเกิดขึ้นก็ยินดีที่จะเข้าร่วมชุมนุมประท้วงด้วย มักจะมีส่วนร่วมในการพิทักษ์ปกป้องสิทธิอันชอบธรรมของนักศึกษาในวิทยาลัยเสมอ ๆ มักจะทนไม่ได้ที่จะเห็นการกดขี่ข่มขู่ การเอาเปรียบหรือการิดรอนสิทธิอันชอบธรรมของนักศึกษาเกิดขึ้นในวิทยาลัยจะต้องต่อต้านการกระทำนั้นทันทีด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่านักศึกษาหญิงไทยมีลักษณะค่อนข้างเก็บตัวและเป็นคนหัวเก่าที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม (Guskin, 1964 : 25) สอดคล้องกับการวิจัยของ จำเนียร แสงสว่าง (2518 : 169-171) ที่พบว่านิสิตชายจะมีทัศนคติต่อการเมืองในแบบก้าวหน้ารุนแรงมากกว่านิสิตหญิง ซึ่งมีทัศนคติแบบหัวเก่ามีความกลัวต่อการเปลี่ยนแปลงสังคมมากกว่านิสิตชายและจากการวิจัยของ ปกรณ์ คุณารักษ์ (2523 : 171) พบว่านิสิตชายเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านิสิตหญิง นิสิตชายมีความเข้าใจทางการเมืองมากกว่า

มีสิทธิหญิง และ ชลัช จงสิทธิ์พันธ์ (2527 : 143) วิจัยพบว่านักศึกษาชายจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านักศึกษาหญิง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพศหญิงมีความรู้สึกผูกพันต่อสถานการณ์ในสังคมน้อยกว่าชาย และถึงแม้ด้วยทฤษฎีหมายจะให้สิทธิ์ต่าง ๆ เสมอภาคกัน แต่สภาพความเป็นจริงแล้วเพศชายจะมีบทบาทในสังคมที่เป็นอิสระมากกว่าเพศหญิง ด้วยเหตุผลและข้อสนับสนุนดังกล่าว เพศชายจึงมีความสนใจ มีความเข้าใจ และมีบทบาททางการเมืองมากกว่าเพศหญิง

นักศึกษาที่ต่างชั้นปี พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในแนวบทบาทรวม โดยนักศึกษปีที่ 4 รับรู้แนวบทบาทนิกรณรงค์ทางการเมืองสูงกว่านักศึกษปีที่ 1 แสดงให้เห็นว่านักศึกษปีที่ 4 มีพฤติกรรมเกี่ยวกับให้ความสนใจติดตามอ่านข่าวหนังสือพิมพ์เป็นประจำเกี่ยวกับ เรื่องการบริหารประกาศของรัฐบาล เรื่องเกี่ยวกับ รัฐสภาและผู้แทนราษฎร เป็นคนที่ให้ความสนใจใคร่รู้เกี่ยวกับ เรื่องลัทธิทางการเมือง รัฐสภา รัฐธรรมนูญ พรรคการเมือง ตลอดจนการบริหารของรัฐบาล เมื่อพบว่าผู้บริหารของวิทยาลัยหรืออาจารย์กระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องไม่บริสุทธิ์ยุติธรรมต่อนักศึกษาจะวิพากษ์วิจารณ์ ประท้วงหรือต่อต้านไม่อย่างใดก็อย่างหนึ่งทันที แม้จะทำได้ไม่เต็มที่ก็ตาม เมื่อมีการชุมนุมประท้วงต่อต้านผู้บริหารสไมสร นักศึกษา ผู้บริหารวิทยาลัยหรืออาจารย์ซึ่งทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องไม่เป็นธรรมต่อนักศึกษาเกิดขึ้นก็จะยินดี เข้าร่วมชุมนุมประท้วงด้วย มักจะมีส่วนร่วมในการพิทักษ์ปกป้องสิทธิอันชอบธรรมของนักศึกษาในวิทยาลัยเสมอ ๆ มักจะทนไม่ได้ที่จะเป็นการกดขี่ ข่มขู่ การเอาเปรียบหรือการริดรอนสิทธิอันชอบธรรมของนักศึกษาเกิดขึ้น ในวิทยาลัยจะต้องต่อต้านการกระทำนั้นทันทีด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่านักศึกษปีที่ 1 มีความมุ่งหวังความสำเร็จทางวิชาการสนใจการศึกษาแสวงหาความรู้ความคิดต่าง ๆ ต้องการเข้าใจตนเองแสวงหาฐานะส่วนตัวอยากเรียน อยากปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมของสถาบัน พร้อมทั้งจะสนิทสนมและเชื่อฟังคำสั่งสอนของอาจารย์มีความรู้สึกกระตือรือร้นระหว่างความตื่นเตนกับความกลัว (ทองเรียน อมรัชกุล) 2525 : 39 ; วัลลภา เทพทัศนิน ณ อุดรธานี 2527 : 28) จึงมีความไม่ค่อยกล้ากระทำในสิ่งรุนแรงที่ขัดต่อกฎระเบียบของสถาบัน แต่สำหรับนักศึกษปีที่ 4 นั้นคุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อมในสถาบันมานานถึง 4 ปี รับรู้เรื่องราวของสถาบันมากกว่าจึงรู้สึกเบื่อหน่ายต่อสิ่งต่าง ๆ ในสถาบันมากกว่านักศึกษาที่เพิ่งเข้ามาศึกษาในสถาบันปีแรก เช่นพวกนักศึกษปีที่ 1 นักศึกษปีที่ 4 เริ่มมีความไม่พอใจต่อสถาบันมาตั้งแต่เริ่มเป็นนักศึกษปีที่ 2 แล้ว (วัลลภา เทพทัศนิน

๗ อยุธยา (2527 : 28) จึงมีความก้าวร้าวรุนแรงต่ออาจารย์หรือผู้บริหารสถาบันและ
กล้าแสดงออกถึงการต่อต้านมากกว่านักศึกษาปีที่ 1 ประกอบกับนักศึกษาปีที่ 4 เริ่มหันเห
ความสนใจออกไปนอกสถาบันของคน (ทองเรียน อมรัชกุล 2525 : 39) เตรียมตัวที่
จะออกไปมีงานทำและใช้ชีวิตเป็นผู้ใหญ่เต็มที่ในสังคมภายนอกสถาบันจึงย่อมจะให้ความสนใจ
ในเรื่องการเมือง การปกครองของรัฐบาลมากกว่านักศึกษาปีที่ 1 ด้วยเหตุนี้นักศึกษาปีที่ 4
จึงรับรู้แนวบทบาทนักการเมืองสูงกว่านักศึกษาปีที่ 1

นักศึกษาดังกลุ่มวิทยาลัยครู ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ในแนวบทบาทรวม และพฤติกรรมในแนวบทบาท

นักศึกษาดังที่อยู่อาศัย ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งใน
แนวบทบาทรวม และพฤติกรรมในแนวบทบาท

นักศึกษาที่ต่างกันในเรื่องของรายได้ของบิดามารดา ไม่พบความแตกต่าง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในแนวบทบาทรวม แต่เมื่อพิจารณาพฤติกรรมในแนวบทบาทพบว่า
นักศึกษาที่บิดามารดามีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท รับรู้พฤติกรรมในแนวบทบาทสูงกว่านัก-
ศึกษาที่บิดามารดามีรายได้ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท เกี่ยวกับ "ท่านเป็นคนให้
ความสนใจใคร่รู้เกี่ยวกับลัทธิทางการเมือง รัฐสภา รัฐธรรมนูญ พรรคการเมือง ตลอดจน
การบริหารของรัฐบาล" กล่าวคือ นักศึกษาที่บิดามารดามีรายได้ต่ำรับรู้พฤติกรรมในแนวบท-
บาทสูงกว่านักศึกษาที่บิดามารดามีรายได้ระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาที่บิดา-
มารดามีเศรษฐกิจสังคมต่ำมีความไม่รู้ไม่เรียน มีความสนใจค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมมีการรับ
รู้แนวบทบาททางวิชาการและการเป็นศึกษิตสูง จึงมีความสนใจใคร่รู้ในข้อความรู้ต่าง ๆ
อย่างกว้างขวาง ซึ่งรวมถึงข้อความเกี่ยวกับการเมือง การปกครองของประเทศด้วย เพราะ
ได้มุ่งหวังที่จะไขความรู้ความฉลาดจากการศึกษาหาความรู้ไป เป็นประโยชน์ในการยกระดับ
ฐานะทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัว (สุชาติ ไม้ไธดี 2528 : 93) ฉะนั้นนักศึกษาที่
บิดามารดามีรายได้ต่ำจึงรับรู้พฤติกรรมในแนวบทบาทที่เกี่ยวกับ "ท่านเป็นคนให้ความสนใจ
ใคร่รู้เกี่ยวกับลัทธิทางการเมือง รัฐสภา รัฐธรรมนูญ พรรคการเมือง ตลอดจนการบริหาร
ของรัฐบาล" สูงกว่านักศึกษาที่บิดามารดามีรายได้ระดับปานกลาง

สรุป

จากการที่ผู้วิจัยได้สำรวจแนวทบทวนนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษาวิทยาลัยครู โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ทำให้เห็นว่าในภาพรวมแล้วนักศึกษาวิทยาลัยครูมีแนวทบทวนหลายแนวทบทวน แต่ละแนวทบทวนนักศึกษารับรู้ในระดับปานกลาง ยกเว้นแนวทบทวนที่ทำพอ เป็นพิธีที่นักศึกษารับรู้ในระดับต่ำ นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นอีกว่า ตัวแปร เพศ ชั้นปี กลุ่มวิทยาลัยครู ที่พักอาศัย รายได้ของบิดามารดา มีส่วนให้นักศึกษาวิทยาลัยครูรับรู้แนวทบทวนทั้งแตกต่างกันและไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแนวทบทวนนักศึกษาวิทยาลัยครู ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการประยุกต์

1.1 จากการศึกษานักศึกษาวิทยาลัยครูพบว่า นักศึกษารับรู้แนวทบทวนในการใช้สติปัญญา เป็นอันดับสูงกว่าแนวทบทวนอื่น ๆ รองลงมาคือ แนวทบทวนการพัฒนาสังคม จากข้อค้นพบนี้เป็นสิ่งที่น่ายินดี เพราะผู้ที่จะเป็นครูควรจะต้องเป็นผู้ที่รู้จักใช้สติปัญญาในการคิด การทำ และแก้ปัญหา เป็นนักคิดสร้างสรรค์แนวทางวิธีการเป็นของตนเอง และครูจะต้องเป็นนักพัฒนาสังคมด้วย เพราะครูเป็นบุคคลที่สังคมยอมรับ เชื่อถือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบท วิทยาลัยครูควรจะได้ตระหนักและให้ความสำคัญต่อข้อค้นพบนี้ โดยเร่งส่งเสริมให้นักศึกษาครูได้มีทักษะในการใช้สติปัญญาให้เพิ่มมากขึ้น อาจจะโดยการจัดตั้งฝ่ายพัฒนานักศึกษาขึ้นรับผิดชอบงานด้านนี้ หรืออาจจะส่งเสริมด้วยกิจกรรมนักศึกษาได้ เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เป็นคนคิด เป็น แก้ปัญหาเป็น ใช้สติปัญญาสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ขึ้นตั้งต่อชีวิตของตนเองและสังคมประเทศชาติ ทุกฝ่ายในวิทยาลัยครูจะได้ร่วมมือกันที่จะส่งเสริมและให้โอกาสนักศึกษาได้พัฒนาการเป็นนักคิด พัฒนาการใช้สติปัญญาของตนในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ใช่เรียนตามหลักสูตรท่องจำเนื้อหาสาระอย่างเดียวเท่านั้น ในด้านบทบาทการพัฒนาสังคมนั้นวิทยาลัยครูจะได้จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักศึกษาได้ทำงานทางด้านการพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์ให้มากและทั่วถึงยิ่งขึ้น ประสพการณ์ในการพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์

จะทำให้ให้นักศึกษาได้มีทักษะในการพัฒนาสังคม เมื่อนักศึกษาสำเร็จการศึกษาไปเป็นครูในท้องถิ่นต่าง ๆ จะได้เป็นผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและการฝึกงานพัฒนาสังคมนี้ วิทยาลัยครูควรจะได้เน้นในเรื่องการคิดสร้างสรรค์ การใช้สติปัญญาในการพัฒนาที่มีคุณภาพนั้นนักพัฒนาจะต้องพัฒนาด้วยสติปัญญาจะได้พัฒนาได้ถูกจุด เกิดประโยชน์สูงแต่มีความประหยัดมากที่สุด มิใช่พัฒนาเพราะความต้องการอยากจะทำเท่านั้น ฉะนั้นหากวิทยาลัยครูจะได้นำแนวบทบาทในการใช้สติปัญญาสัมพันธ์กับบทบาทการพัฒนาสังคมแล้วย่อมจะเกิดผลดีทั้งต่อนักศึกษาเองและสังคมประเทศชาติ มีทักษะและความสามารถในการคิดสร้างสรรค์พัฒนาชีวิตการทำงานของตน ปลุกฝังให้ศิษย์ของตนเป็นคนคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น ได้ตามที่หลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษาต้องการ และสามารถพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

1.2 จากการที่นักศึกษารับรู้แนวบทบาทในการนำประสบการณ์ในการทำกิจกรรมในสถาบันไปใช้ประโยชน์เป็นอันดับสามนั้น แสดงให้เห็นว่านักศึกษามองเห็นประโยชน์ที่ได้จากการทำกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งถือได้ว่าเป็นประสบการณ์นอกหลักสูตรที่จำเป็นต่อนักศึกษา วิทยาลัยครูควรจะได้สนับสนุนส่งเสริมให้นักศึกษาได้ทำกิจกรรมอย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และควรส่งเสริมการใช้สติปัญญาในการทำกิจกรรมกล่าวคือ ให้อำนาจคิดสร้างสรรค์แนวทาง วิธีการใหม่ ๆ ในการทำกิจกรรม คิดสร้างกิจกรรมใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ มิใช่ทำซ้ำ ๆ เดิมทุกปี ๆ วิทยาลัยครูควรจะได้สนับสนุนขึ้นทำให้เกิดกิจกรรมรูปแบบอื่น ๆ ขึ้นในวิทยาลัยบ้าง มิใช่จัดกิจกรรมไปทางวิชาการมาก ๆ อย่างปัจจุบันนี้ ควรหาวิธีชักจูงใจให้นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมให้มากขึ้นและให้อำนาจเลือกทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะ ความสามารถ ความรอบรู้ที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล การทำกิจกรรมควรจะได้เปิดกว้างและมีเสรีให้มากขึ้น เพราะกิจกรรมจะให้ประโยชน์ในการพัฒนานักศึกษาในหลาย ๆ มิติ ซึ่งการเรียนการสอนในชั้นเรียนไม่สามารถให้กับนักศึกษาได้

1.3 จากการศึกษาที่พบว่านักศึกษาที่ศึกษาอยู่หลายปีแล้วจะสนใจทางด้านวิชาการน้อยกว่านักศึกษาที่เพิ่งเข้ามาเรียนในปีแรก และสนใจกิจกรรมนักศึกษาเพิ่มมากกว่า นักศึกษาปี 1 สนใจด้านการพัฒนาสังคมและสนใจด้านการเมืองมากกว่านักศึกษปีที่ 1 นั้น วิทยาลัยครูควรจะได้ให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่และรับฟังข้อคิดความเห็นจากนักศึกษาที่เรียนอยู่หลายปีแล้ว คือ นักศึกษาปีที่ 2, 3 และปีที่ 4 เปิดโอกาสให้ได้ใช้ความรู้ ความคิด

ความสามารถในการทำกิจกรรมให้มีโอกาสในการรับผิดชอบต่อวิทยาลัยตามสมควร อย่าให้รู้สึกผิดหวังต่อมหาพาทของสถาบัน เพราะเมื่อแรกเข้านักศึกษาจะมีความมุ่งหวังต่อสถาบันสูงมาก หากผิดหวังแล้วจะเป็นผลเสียต่อพฤติกรรมการเรียน เป็นปฏิบัตย์ต่อฝ่ายบริหาร วิทยาลัยครูควรจะใช้โอกาสที่นักศึกษาเหล่านี้ได้ศึกษามานาน มีประสบการณ์และคุ้นเคยกับระบบบริหารของสถาบัน ให้เขาได้ใช้ความรู้ ความสามารถในทางสร้างสรรค์วิทยาลัย สร้างสรรค์สังคม จึงควรหากิจกรรมให้ได้ทำอยู่เสมอ โดยเน้นกิจกรรมที่เขาคิดสร้างสรรค์ขึ้นจะดีที่สุด

1.4 จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่พักอาศัยอยู่กับบ้านของบิดามารดาหรือญาติ มีแนวพาททางวิชาการและการเป็นศึกษิตน้อยกว่านักศึกษาที่พักหอพักของวิทยาลัยนั้น วิทยาลัยครูควรจะทำให้ความสนใจกับนักศึกษาเหล่านี้ให้มากขึ้น พยายามส่งเสริมสนับสนุน และชักจูงให้นักศึกษาที่พักอยู่นอกวิทยาลัยครู ได้ใช้เวลาว่างในการเข้าห้องสมุด ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมให้มากขึ้น ควรจัดกิจกรรมเสริมวิชาการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การบรรยายพิเศษในวันหยุดเสาร์ - อาทิตย์ การให้รุ่นพี่กววิชาช่วงใกล้สอบ จัดบริการความรู้ทางเสียงตามสาย หรือจัด เสริมความรู้ทางโทรทัศน์วงจรปิด ในช่วงเช้าหรือพักกลางวัน อาจจะมีช่วงเย็นเป็นบางวันที่ได้ ทั้งนี้เพราะนักศึกษาที่พักบ้านบิดามารดาหรือญาติ (หรืออาจจะเรียกรวมว่านักศึกษาเดินเรียน) โอกาสที่จะได้รับบริการพิเศษทางความรู้ เช่น นักศึกษาหอพักมีน้อย เพราะต้องใช้เวลาในการเดินทางกลับบ้าน กิจกรรมในภาคกลางคืนที่ดี ๆ มีคุณค่าหลาย ๆ รายการที่วิทยาลัยจัดขึ้น นักศึกษาเดินเรียนไม่มีโอกาสได้เข้าร่วมรับประโยชน์ด้วย ฉะนั้นวิทยาลัยครูควรจะทำให้ความสนใจ เสริมความรู้ จัดโปรแกรมทางวิชาการให้นักศึกษาเดินเรียนได้รับความทัดเทียมกับนักศึกษาหอพัก จะได้มีความเป็นนักวิชาการและการเป็นศึกษิตสูงขึ้น นั่นคือ จะได้รับความรอบรู้มากขึ้นซึ่งจะเป็นผลดีต่อนักศึกษาอย่างยิ่ง

1.5 วิทยาลัยครูควรจะทำให้ความสนใจ ให้ความสำคัญกับการฝึกทักษะในด้าน การพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์ของนักศึกษาให้มากขึ้น โดยจัดให้งานพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์ในช่วงฝึกสอน เป็นงานที่มีความสำคัญมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เน้นการใช้สติปัญญาสร้างสรรค์พัฒนาสังคมชุมชนที่ไปทำการฝึกสอนให้มากขึ้นด้วย เพื่อจะได้ฝึกบทบาทในการเป็นครูพัฒนาสังคมควบคู่ไปกับการสอนนักเรียน นอกจากนี้ฝ่ายกิจการนักศึกษาในวิทยาลัยครูควรจะสนับสนุนให้มีกลุ่มกิจกรรมที่มุ่งงานพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์ให้มากขึ้นจากที่มีอยู่ พยายามชักจูงให้นักศึกษาส่วนใหญ่สนใจกิจกรรมดังกล่าวและอยากแสวงหา

ประสบการณ์ด้วยการปฏิบัติจริง ทั้งนี้เพราะการพัฒนาสังคม เป็นแนวทบาทที่นักศึกษาเรียนรู้ เป็นอันดับสาม ฉะนั้นหากวิทยาลัยสนใจให้ความสำคัญกับบทบาทด้านนี้ของนักศึกษาย่อมจะ เกิดผลดีในด้านการพัฒนานักศึกษาให้พร้อมที่จะออกไป เป็นครูผู้นำในด้านการพัฒนาสังคม เป็นตัวอย่างในด้านการพัฒนาสังคมของประชาชน

1.6 จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยครูรับรู้แนวทบาทในการฝึก สนเพื่อการประกอบอาชีพ เป็นอันดับที่ 5 จากทั้งหมด 7 แนวทบาทที่นักศึกษาเรียนรู้ในระดับ ปานกลาง วิทยาลัยครูควรส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ ประสบการณ์ ทักษะในด้านอาชีพ ให้มากขึ้น เพราะในสภาวะสังคมและ เศรษฐกิจในปัจจุบันผู้ที่มีประสบการณ์ในเชิงอาชีพที่ดี กว่าและมากกว่าย่อมจะมีโอกาสในด้านอาชีพที่ดีกว่า วิทยาลัยครูควรให้ความรู้และประ- สบการณ์ด้านอาชีพอื่น ๆ ที่จะช่วยให้นักศึกษามีอาชีพที่สองนอกจากอาชีพครู ซึ่งอาจจะจัดตั้ง หน่วยส่งเสริมวิชาชีพ หรือบริการแนะแนวอาชีพให้การอบรมหลักสูตรระยะสั้นใช้เวลาช่วง ปิดภาคเรียน ช่วงวันหยุดหรือเวลาว่าง ให้นักศึกษาเป็นผู้เลือกแขนงวิชาชีพ เสริมเองตาม ความถนัดและความสนใจ ในลักษณะของกลุ่มสนใจวิชาชีพ ประกอบกับในวิทยาลัยครูมีคณา- จารย์หลากหลายวิชาการ มีโรงฝึกงาน มีบุคคลผู้สามารถสอนวิชาชีพเสริมได้ หรืออาจจะ เชิญวิทยากรในท้องถิ่นมา เป็นผู้ให้ความรู้กับนักศึกษาได้ การกระทำดังกล่าวจะช่วยให้นัก- ศึกษาที่มีความมั่นใจในการหาอาชีพในอนาคต ไม่ต้องคอยหวังอาชีพครูเพียงอย่างเดียว หรือ ถ้านักศึกษาสามารถประกอบอาชีพครูได้ ประสบการณ์จากวิชาชีพเสริมสามารถให้หารายได้ พิเศษได้อีกด้วย

1.7 วิทยาลัยครูควรให้การส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือนักศึกษาที่มีสถานะ ทางเศรษฐกิจสังคมต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้สติปัญญาให้เป็นคนมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ รู้จักคิดค้นแปลงหรือหาแนวทางวิธีการในการเรียน การทำงานเป็นของตนเอง เพราะการ มีความรู้ตามหลักสูตรเพียงอย่างเดียวยังไม่พอเพียงสำหรับการใช้ชีวิตในสังคมปัจจุบันที่ต้อง แข่งขันกันในด้าน เศรษฐกิจการทำอาชีพ แต่จะต้องมีความสามารถในการประยุกต์ความรู้ให้ เกิดประโยชน์และก้าวหน้าพัฒนาอยู่เสมอ จึงจะมีโอกาสที่ดีกว่าในด้านอาชีพ วิทยาลัยครูจึง ควรให้การช่วยเหลือแก่นักศึกษาที่มีสถานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำ อาจจะด้วยการให้ทุนการศึกษา จัดหางานให้ทำเพื่อจะมีรายได้พิเศษ การฝึกอาชีพพิเศษจะได้มีโอกาสเรียนได้อย่างเต็มที่ ไม่ต้องกังวลกับ เรื่องการเงิน เมื่อไม่ต้องกังวลกับ เรื่องเงินแล้วจะได้ใช้สติปัญญาในทางที่

ถูกและมีประโยชน์ ใช้สติปัญญาในการคิดสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ได้

1.8 วิทยาลัยครูควรจะได้ปรับปรุงพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้นักศึกษา ได้มีทักษะในการใช้สติปัญญาให้มากขึ้นอีก ส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถใช้สติปัญญาปรับปรุง พัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ใ้รู้จักนำความรู้ที่เรียนประยุกต์ใช้ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ในการเรียน การทำงาน ครูควรจะมีคุณสมบัติในการเป็นนักคิด ใช้สติปัญญาในการพัฒนาชีวิต และสังคม ไม่ควรจะเรียนท่องจำเนื้อหาสาระวิชาตามหลักสูตรเท่านั้น เมื่อครูรู้จักคิด คิด- เป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น รู้จักปรับปรุงคุณภาพชีวิตด้วยความรู้และประสบการณ์ที่สะสมมาจากการเรียน ย่อมจะเป็นผลดีต่อศิษย์ที่จะถ่ายทอดคุณสมบัติดังกล่าวจากผู้เป็นครู อีกทั้งยังจะเป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมด้วย เพราะครูเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการนำพัฒนาสังคม

1.9 เนื่องจากในวิทยาลัยครูมีนักศึกษาหญิงมากกว่านักศึกษาชาย แสดงให้เห็นแนวโน้มว่าจะมีครูหญิงมากกว่าครูชายในสังคมไทย และจากการศึกษาพบว่า นักศึกษาหญิงมีแนวบทบาททางการเมืองน้อยกว่าชาย วิทยาลัยครูจึงควรส่งเสริมและให้ความรู้ทางการเมืองที่ถูกต้องแก่นักศึกษาหญิง กระตุ้นให้สนใจใฝ่หาความรู้ทางการเมือง การปกครอง รัฐบาล และรู้สึกในสิ่งที่ไม่ถูกต้องไม่เป็นธรรม ไม่นิ่งเฉยหรือเฉยเมยกับความไม่ถูกต้องในสังคม มีความเป็นประชาธิปไตย ศรัทธาในการปกครองของรัฐบาล ทั้งนี้เมื่อครูหญิงเป็นผู้ที่มีความรู้ที่ถูกต้องควรในทางการเมือง มีความเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริงก็ย่อมจะเป็นกำลังสำคัญในการวางรากฐานการเมืองและประชาธิปไตยในสังคมไทยซึ่งกำลังต้องการพัฒนาระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่อย่างมากในประเทศของเรา อย่างไรก็ตาม นักศึกษาชายแม้ว่าจะรับรู้แนวบทบาทในทางการเมืองสูงกว่าหญิงแต่ก็จำเป็นต้องมีความรู้ มีจิตสำนึกในทางการเมืองที่ถูกต้องด้วยเช่นกัน

1.10 เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาวิทยาลัยครูมีความรู้ ประสบการณ์ มีทักษะในเรื่องวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพให้มากขึ้น วิทยาลัยครูควรมีหน่วยงานทางการส่งเสริมวิชาการขึ้นในวิทยาลัย โดยกระตุ้นให้มีการใฝ่รู้ ใฝ่เรียนให้มากขึ้น มีทักษะในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้สนใจในข้อความรู้ใหม่ ๆ แสวงหาแหล่งความรู้อยู่เสมอ การใฝ่รู้ใฝ่เรียน ทักษะในการค้นคว้าหาความรู้และการเป็นนักวิชาการเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้เป็นครู แม้จะสำเร็จการศึกษาจากสถาบันแล้ว คุณลักษณะของการใฝ่รู้ใฝ่เรียนเป็นสิ่ง

จำเป็นสำหรับผู้เป็นครูไม่ใช่เรียนและรู้เฉพาะที่อาจารย์สอนเท่านั้น คนที่มีความรู้ดีย่อมจะมีโอกาสดีในการดำรงชีวิต และการทำงาน และหากครูมีความรู้ดี มีความเป็นนักวิชาการ มีคุณลักษณะของการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ย่อมจะถ่ายทอดคุณลักษณะดังกล่าวไปสู่ลูกศิษย์และประชาชนในสังคมด้วย วิทยาลัยครูจึงควรส่งเสริมสนับสนุนประสพการณ์และทักษะทางวิชาการให้กับนักศึกษาให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

- 2.1 ควรศึกษาว่า แนวบทบาทของนักศึกษามีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับแนวบทบาทนักเรียนมัธยมศึกษาหรือไม่ อย่างไร
- 2.2 ควรศึกษาว่า แนวบทบาทของนักศึกษาวิทยาลัยครูต่างจากแนวบทบาทของนักศึกษาครูในสถาบันการฝึกหัดครูอื่น ๆ เช่น คณะศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐหรือไม่
- 2.3 ควรมีการศึกษาว่า สังคมภายนอกวิทยาลัยมีความคาดหวังต่อแนวบทบาทนักศึกษาวินิจฉัยวิทยาลัยครูอย่างไร
- 2.4 ควรมีการศึกษาแนวบทบาทนักศึกษิตตามความมุ่งหวัง และแนวบทบาทที่เป็นจริงในทัศนะของอาจารย์ ผู้บริหาร และนักศึกษาวินิจฉัยวิทยาลัยครู
- 2.5 ควรมีการศึกษาว่า สภาพสิ่งแวดล้อมภายในวิทยาลัยครูมีผลต่อแนวบทบาทของนักศึกษิตอย่างไร
- 2.6 ควรศึกษาว่า แนวบทบาทนักศึกษิตวิทยาลัยครูมีความสัมพันธ์กับลักษณะของครูที่สังคมพึงประสงค์อย่างไรบ้าง